

Handläggare
Johanna Kleman
Telefon: 08 - 508 25 289**Till**
Socialnämnden
2026-04-21

Underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029 för Socialnämnden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029.
2. Socialnämnden överlämnar tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	4
1. Strategisk inriktning	4
1.1 Ny socialtjänstlag	4
1.2 Brottsförebyggande arbete	4
1.3 Valfärdsbrott.....	5
1.4 Tillgänglighet och delaktighet	6
1.5 Digitalisering	6
1.6 Kompetensförsörjning	7
1.7 Kris- och beredskapsfrågor	8
2. Lokala utvecklingsbehov	8
2.1 Välbefinnande och hälsa.....	9
2.2 Uppväxtvillkor och utbildning	10
2.3 Arbete och företagande.....	10
2.4 Boende och stadsmiljö.....	11
2.5 Demokrati och trygghet.....	11
3. Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden	12
3.1 Barn och unga.....	12
3.2 Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	16
3.3 Hemlöshet och skadligt bruk och beroende.....	20
3.4 Jour- och rådgivande verksamhet.....	22
3.5 Insatser mot våld i nära relationer	24
3.6 Nyanlända.....	25
3.7 Strategi och utveckling.....	26
3.8 Ledning och administration.....	32
3.9 Stöd till utomstående organisationer	33
4. Sammanfattande ekonomisk analys	33
4.1 Drift	33
4.2 Investeringar	38
4.3 Verksamhetsprojekt	39
4.4 Medfinansieringsprojekt.....	39

4.5 Finansiering genom externa bidrag	39
5. Lokalförsörjningsplan	40
5.1 Sammanfattning.....	40
5.2 Planeringsförutsättningar.....	41
5.3 Hyreskostnadsutveckling.....	41
5.3.1 Administrativa lokaler	42
5.3.2 Särskilda boenden för äldre.....	42
5.4 Samverkan.....	42
5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet.....	43
5.5.1 Nuläge 31 januari 2026	43
5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden).....	45
5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden).....	45
5.6 Boendepanering för bostäder med särskild service SoL och LSS samt stödboende	46
5.6.1 Nuläge 31 januari 2026	46
5.6.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden).....	46
5.6.3 Sammanställning över gemensamma ärenden med stadsdelsnämnderna.....	47
5.6.4 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden).....	47
5.7 Övrig information.....	47
6. Övriga redovisningar	47

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1. Blankettset

Bilaga 2: Bilaga 4. Lokalförsörjningsplan

Bilaga 3: Bilaga 5. Kompetensförsörjningsplan

Bakgrund

I ärendet *Underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029* beskriver och analysera nämnden de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för nämnden och stadens socialtjänst. I ärendet lyfts omvärldsbevakning såsom lagändringar och lagförslag. Strategiska utvecklingsbehov och utmaningar inför framtiden tas även upp.

1. Strategisk inriktning

1.1 Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen innebär ett omfattande arbete med omställning mot en kunskapsbaserad socialtjänst, med fokus på ökad tillgänglighet och insatser utan individuell behovsprövning. För att lyckas i omställningen behöver kunskapen om och tilliten till socialtjänsten stärkas ytterligare. En central del i detta är att möta desinformation, frågor och kritik mer proaktivt. Men också att skapa tydliga ingångar till socialtjänsten som är både fysiska och digitala. I och med att omställningen ska ske under kort tid är det viktigt att socialtjänsten ges arbetsro för att kunna fokusera på omställningen.

Omställningen kommer att leda till ökade kostnader då lagen är ambitionshöjande. Nya arbetssätt förväntas leda till att färre på sikt kommer att behöva omfattande socialtjänstinsatser. Detta är dock avhängigt övrig samhällsutveckling och flertalet stora reformer som påverkar socialtjänstens arbete likväl som en stabil och förutsägbar finansiering av reformen.

Det arbete som pågår med utveckling mot en mer kunskapsbaserad socialtjänst behöver fortsätta och utvecklas på olika sätt. En central fråga under planeringsperioden kommer vara hur socialtjänstens insatsutbud kan bli mer likställt, möta behov och vara kunskapsbaserat. För att möjliggöra uppföljning som kan bidra till kunskapsutveckling och planering av insatser behövs ökad förmåga att arbeta datadrivet och med mer träffsäker individbaserad dokumentation. Beslutsstöd och verksamhetssystemet behöver utvecklas med mer strukturerad information. Likaså behövs användarvänliga verktyg för uppföljning och mer kompetens för att kunna tolka och analysera olika typer av data och resultat. Samtidigt behöver dokumentationsbördan inom socialtjänsten minska och verktyg för att underlätta dokumentation likt transkriberingstjänst med artificiell intelligens (AI) behöver testas.

Nämndens arbete med omställningen till den nya socialtjänstlagen beskrivs närmare under rubrik 3.7.

1.2 Brottsförebyggande arbete

Nya socialtjänstlagen tydliggör socialtjänstens ansvar för brottsförebyggande insatser. Socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet generellt samt särskilt rikta insatser mot barn och unga i risk för normbrytande beteende och kriminalitet.

Nämnden behöver fortsätta att bidra till införandet och implementering av kunskapsbaserade arbetssätt och att insatser införs i alla stadsdelsnämnder i syfte att förebygga och motverka

brottslighet. Fokus behöver vara på att etablera en stabil vårdkedja som fångar upp barn och unga tidigt men som också erbjuder rätt stöd på rätt nivå för att förändring ska kunna uppnås likväl som en utbyggd eftervård. Delarna i vårdkedjan finns inom staden men kan komma att behöva skalas upp och breddas ytterligare för att möta behoven samt erbjudas likställt inom hela staden. Det finns idag en mängd kända instrument för att kunna bedöma risk för kriminalitet men dessa används i för låg utsträckning samtidigt som forskning visar att dessa, om de används rätt, bidrar till bättre bedömningar av vilka insatser som krävs. Under året kommer nämnden genomföra en kartläggning och en omvärldsanalys för att fastställa vilka brottsförebyggande stöd- och behandlingsinsatser som behövs för vuxna. Resultatet ska utgöra ett strategiskt underlag som beskriver vilka insatser och arbetssätt som ska utvecklas, hur de ska organiseras och vilka åtgärder som krävs för att genomföra dem.

Regeringen planerar att genomföra flera straffskärpningar som sannolikt kommer leda till längre straff samt ökade tvångsmedel inom socialtjänsten. Bland annat kommer den skärpta regleringen innebära att ungdomar från 15 år inte kommer att dömas till vård enligt lagen om slutna ungdomsvård utan istället dömas till fängelse. Därutöver föreslås att straffbarhetsåldern sänks till 13 år för brott med minimistraff fängelse i fyra år eller mer samt försök, förberedelse och stämpling till sådana brott. Regleringen föreslås vara tidsbegränsad och gälla i fem år. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Kriminalvården kommer därmed få ett större ansvar för unga som begår allvarliga brott. Lagen om slutna ungdomsvård föreslås upphöra att gälla.

Det är idag svårt att överblicka hur pågående lagändringar och statliga utredningar kopplat till barn och unga i kriminalitet kommer att påverka socialtjänstens arbete framåt. Socialnämnden bedöms dock få en viktig roll i att vägleda och stödja stadsdelsnämnderna i att omhänderta kommande förändringar.

1.3 Valfärdsbrott

Arbetet med valfärdsbrott och otillåten påverkan behöver fortsatt prioriteras de närmaste åren och ett effektivt samarbete med valfärdsteamet som organiserats under kommunstyrelsen behöver utvecklas. Fokus i samarbetet behöver riktas mot uppföljning av valfärdens utförare men även hur vi kan förstärka våra förmågor att upptäcka möjliggörare för valfärdsbrott inom myndighetsutövningen. Staden kan behöva vidareutveckla arbetet kring otillåten påverkan av myndighetsbeslut inom socialtjänsten där det finns risk för hot och våld och exponering i sociala medier riktat mot socialsekreterare, chefer och nämndpolitiker.

Den systematiska samverkan med andra myndigheter behöver stärkas, inte minst vad gäller hur informationsdelningen kan öka i syfte att komma åt denna typ av kriminalitet. Den samordnade tillsynen har utvecklats och är nu permanentad och förstärkt, de kommande åren bör den riktas mer aktivt mot stadens fokusområden.

Restaurang- och serveringsverksamheter utgör, genom sin kontantintensiva karaktär och koppling till arbetsmarknaden, en potentiell riskmiljö för valfärdsbrottslighet. Nämndens bedömning är att det finns verksamheter under nämndens tillsyn (serveringstillstånd, tobakstillstånd, försäljning av folköl, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter) som är en del av den systemexploaterande brottsligheten. Nämndens arbete med serveringstillstånd,

tobakstillstånd och tillsyn har en brottsförebyggande funktion och samverkan med andra aktörer inom detta område behöver fortsätta stärkas. Rekryteringsprocesserna behöver ses över och utvecklas i takt med samhällsutvecklingen. Det behöver bli möjligt att i högre grad än idag göra bakgrundskontroller för att motverka möjliggörare för välfärdsbrott inom kommuner, framförallt inom de områden som bedöms vara särskilt utsatta för otillåten påverkan samt områden där det är möjligt att tillämpa provanställning.

Nämndens arbete mot välfärdsbrott beskrivs närmare under rubrik 3.7.

1.4 Tillgänglighet och delaktighet

Arbetet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning påverkas av många faktorer i omvärlden. Fler i målgruppen blir allt äldre och får andra behov, vilket ställer krav på kompetensutveckling för medarbetare. Krav ställs även på att fortsätta utveckla profilboenden samt att erbjuda meningsfulla aktiviteter. Ett hälsofrämjande, förebyggande och proaktivt arbete är viktigt för att förebygga ohälsa samt bibehålla eller förbättra det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet.

Inom funktionshinderområdet behöver brukarinflytandet och det kunskapsbaserade arbetet stärkas för att säkerställa att insatserna är relevanta och håller hög kvalitet. Insatsen boendestöd, som syftar till att personer med funktionsnedsättning ska kunna utveckla eller bibehålla sina resurser och leva ett så självständigt liv som möjligt, behöver fortsätta utvecklas.

Personcentrerad vård är en central del i omställningen till God och nära vård. Möjligheten för individen att vara delaktig i sin egen vård är avgörande för målgruppen och förutsätter ändamålsenliga arbetssätt och metoder. Tillgänglighet till vården samt samverkan med Region Stockholm utgör viktiga delar i aktivitetsplanen för omställningsarbetet.

Att fortsätta arbetet för att öka tillgången till bostäder med särskild service samt stödboenden är också av stor vikt för att stärka tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt personer inom socialpsykiatri. Trygghetsskapande teknik för personer med funktionsnedsättning, ofta kallad välfärdsteknik, kan också bidra till att öka självständighet, aktivitet och trygghet och här behöver nämndens arbete stärkas.

Omställningen utifrån den nya socialtjänstlagen innebär bland annat att tillgängligheten stärks, bland annat genom att fler insatser kan ges utan behovsprövning och att mer stöd kan ges digitalt, vilket även gynnar målgrupper inom funktionshinderområdet.

Nämndens arbete för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning beskrivs närmare under rubrik 3.2

1.5 Digitalisering

För att frigöra tid för socialt arbete behövs nya arbetssätt som stöds av effektiva verksamhetssystem, AI och välfärdstekniska lösningar. Takten för digitalisering behöver öka betydligt framöver för att rusta organisationen för den kompetensförsörjningsbrist som förväntas öka. Nationella uppdrag för att driva på utvecklingen kring just AI bidrar till att öka takten och flera kommuner testar AI inom socialtjänsten, lösningar som bedöms kunna minska

administration och bidra till att frigöra tid för socialt arbete, vård och omsorg.

Nämndens uppdrag att arbeta för att stadens socialtjänst ska bli mer effektiv och innovativ genom digitalisering innebär behov av ökad samordning och styrning. Tillsammans med äldrenämnden, stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen har en samverkansorganisation etablerats och portföljstyrning införts, enligt stadens samverkansmodell Pm3. Portfölj för socialtjänstens digitalisering består av fem samverkansområden som leds av socialnämnden och äldrenämnden och driver verksamhetsutveckling genom digitalisering för stadens socialtjänst och äldreomsorg.

- Myndighetsutövning, utförardokumentation och administration: socialtjänstens verksamhetssystem, Sociala system, utvecklas genom ny teknik och nya funktioner samt upphandling.
- Välfärdsteknik: etablera närmare samarbete mellan socialnämnden och äldrenämnden för att säkra resurser och öka takten.
- Invånarnära tjänster: uppsökande och förebyggande socialt arbete, utreda behov och införa digitala lösningar som möter behov utifrån nya socialtjänstlagen.
- Data och analysstöd: möjliggöra kunskapsbaserad socialtjänst och möta krav från Socialtjänstdataregisterlagen.
- Digitala bastjänster och säker kommunikation: stödja införandet av bland annat nationella tjänster inom ramen för SKR:s Handslaget.

En central fråga framåt kommer vara att säkra rätt kompetenser i arbetet, prioritera och initiera digitala initiativ och piloter som kan finansieras genom beviljade utvecklingsmedel samt hitta en finansieringsmodell för de digitala lösningar som faller väl ut och som ska breddinföras och förvaltas.

Nämndens verksamheter som till exempel område hemlöshet behöver utveckla arbetssätt för att ge stöd till personer som befinner sig i ett digitalt utanförskap. Exempelvis saknar många e-legitimation, vilket medför svårigheter att ta del av samhällstjänster.

Nämndens arbete med digitalisering beskrivs närmare under rubrik 3.7.

1.6 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsutmaningen i kombination med omställningen till en ny socialtjänstlag förutsätter att socialnämnden stödjer alla socialtjänstens verksamheter på nya strategiska sätt. Framtidens socialtjänst förutsätter att medarbetare och chefer har rätt kompetens för att möta samhällsutmaningar parallellt med en pågående förändring av arbetssätt och organisering.

Stadens handlingsplan för en hållbar arbetssituation inom socialtjänsten utgör en viktig grund för det arbete som krävs för att stadens socialtjänst ska behålla och attrahera medarbetare. Fler målgrupper utöver socialsekreterare och biståndshandläggare kan behöva inkluderas i arbetet för en hållbar arbetssituation för att nå en långsiktig kompetensförsörjning.

Socialtjänsten ska arbeta kunskapsbaserat utifrån invånarnas behov. Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har nyligen i en genomlysning av kunskapsstyrningen för socialtjänsten konstaterat att det nationella kunskapsstyrningssystemet inte är ett tillfredsställande stöd för

socialtjänsten och att kommunerna behöver stärka sina kunskapsorganisationer för att kunna ta emot, prioritera och tillämpa ny kunskap. Socialnämnden behöver fortsätta arbetet med att stärka en organisation för kunskap och lärande i syfte att arbeta i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och arbeta tillsammans med stadens lärosäten. I det arbetet behöver socialnämnden utveckla en tydligare process för att fånga stadsdelsnämndernas utbildningsbehov, erbjuda utbildning i efterfrågade bedömningsinstrument, kunskapsbaserade metoder och vid behov bidra med implementering av ny kunskap. Nämnden behöver även stödja stadsdelsnämndernas lokala uppföljningar av kunskap och arbeta med spridning av det som fungerar och att ta emot och sortera i det kunskapsstöd som produceras på nationell nivå. På så vis kan socialnämnden bidra till en lärande organisation och en kunskapsbaserad socialtjänst. En del i detta arbete kan vara att ansluta sig till Yrkesresan, en nationell satsning på introduktion och kompetensutveckling inom socialtjänsten, där alla kurser är kvalitetssäkrade av Socialstyrelsen. Socialnämnden behöver ta ett större samordnande ansvar och få en tydligare roll i arbetet med kompetensutveckling inom stadens socialtjänst.

1.7 Kris- och beredskapsfrågor

Krisberedskap och civilt försvar är områden där arbetet har intensifierats på statlig, regional och kommunal nivå under de senaste åren, en utveckling som förväntas fortsätta. Arbetet framåt kommer att utgå från lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB) som förväntas träda i kraft under 2027. Lagstiftningen föreslås ersätta lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Enligt den nya lagen ska kommuner och regioner ha en ändamålsenlig och likvärdig förmåga att fullgöra sina författningssenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Genom att leda och delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap ska nämnden verka för en stärkt beredskap både i de egna verksamheterna och för hela stadens socialtjänst. Socialnämnden leder arbetet i sektorerna Ekonomisk säkerhet och Migration samt deltar i sektorerna Hälsa, vård och omsorg, Livsmedelsförsörjning och dricksvatten samt Försörjning av grunddata. Arbetet syftar till att gemensamt identifiera behov och åtgärder inom respektive sektorsområde samt ta fram strategier och planer som sedan kan integreras med stadens ordinarie budget- och beslutsprocesser. Under 2025 har samtliga sektorer genomfört sektorsövergripande risk- och sårbarhetsanalyser och sammanställt beredskapsplaner med åtgärdsförslag för att stärka beredskapen inom respektive sektorsområde.

Sammantaget kan ny lagstiftning och beredskapsåtgärder som identifierats genom sektorsarbetet komma att ställa krav på beredskapsåtgärder i nämndens verksamheter och nya eller utökade uppdrag inom ramen för en stadsövergripande samverkan.

2. Lokala utvecklingsbehov

Socialnämnden bidrar i arbetet för en sammanhållen stad. I dialog med stadens fyra fokusområden identifierade nämnden i *Underlag för budget 2026 med inriktning 2027 och*

2028 ett antal lokala utvecklingsbehov som bidrar till att främja hållbarhet och motverka segregation. De gemensamma strategiska prioriteringar gäller för samtliga stadsdelsnämnder, där fokusområdena är särskilt prioriterade. Prioriteringarna gäller för hela planperioden och är uppdelade på sex tematiska områden varav fem områden berör socialnämnden.

2.1 Välbefinnande och hälsa

Socialnämnden har identifierat följande strategiska prioriteringar som gäller för samtliga stadsdelsnämnder, där fokusområdena är särskilt prioriterade:

- Socialnämnden fortsätter att satsa på att använda tillgängliga data på ett bättre sätt för att bidra till stärkt analysförmåga. Arbetet är en del av den samordnade portföljstyrningen av socialtjänstens digitalisering.
- Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla analys och dialog för att säkerställa att invånare nås av socialnämndens insatser och verksamheter.
- Stadens ungdomsmottagningar är viktiga i arbetet för att stärka ungas hälsa och ska utvecklas. Arbeta pågår för att intensifiera samarbetet med Region Stockholm avseende både den psykiska hälsan för unga och det gemensamma arbetet inom ungdomsmottagning. Socialnämnden ska göra en stadsövergripande analys över utvecklingen av den psykiska ohälsan hos unga och ta fram åtgärder för att vända den nedåtgående trenden.

Utöver ovan följer särskilda, strategiska prioriteringar för berörda fokusområden.

Farsta

- Inom fokusområde Farsta har våldsutövare och våldsutsatta som har problem med skadligt bruk och beroende och psykisk ohälsa uppmärksammas särskilt. Socialnämnden tillsammans med stadsdelsnämnden och polis arbetar med denna målgrupp inom ramen för implementeringen av Bryt upp-programmet och Islandsmodellen. Nämnden kommer också att följa behovet av samt erbjuda utbildningar om psykisk ohälsa för socialtjänstens medarbetare.

Skärholmen

- Arbeta för att stärka en god och inkluderande hälsa för målgrupperna barn och vuxna i stadsdelsnämndens linjeverksamheter, samt av övriga nämnder och bolag med verksamhet i Skärholmen samt stadsövergripande uppdrag för målgrupperna. Arbetet sker med ett helhetsperspektiv utifrån behoven för respektive målgrupp.

Järva

- Utveckla det kompensatoriska arbetet inom staden för att öka tillgången och tilliten till vård, stöd och hälsofrämjande välfärdsverksamhet för att stärka folkhälsan i Järva. Fokus på att minska hinder till exempel språkliga, digitala och tillitsbaserade hinder.
- Bidra till att skapa förbättrade förutsättningar för en meningsfull fritid för flickor för att minska psykisk ohälsa bland flickor. Öka flickors tillgång till och delaktighet i kommunalt subventionerade fritidsaktiviteter. *Se även avsnitt 2.1.*

2.2 Uppväxtvillkor och utbildning

Socialnämnden har identifierat följande strategiska prioriteringar som gäller för samtliga stadsdelsnämnder, där fokusområdena är särskilt prioriterade:

- Socialnämnden arbetar för att säkerställa att stadens tidiga och förebyggande insatser är likställda och att alla föräldrar och nyblivna föräldrar erbjuds stöd. I samverkan med stadsdelsnämnderna, förskolenämnden och utbildningsnämnden ska information om föräldraskapsstöd spridas och erbjudas alla föräldrar i Stockholms stad.
- Socialnämnden föreslås tillsammans med andra relevanta nämnder inventera befintliga utbildningar, informationsfilmer, introduktionsutbildningar och fortbildningar, för att möjliggöra en anpassning och öppna upp dessa för fler professioner som möter olika målgrupper inom socialtjänsten, med särskilt fokus på barn och unga.
- Arbeta för att skapa en sammanhållen skolsocial stödkedja för barn med upprepad eller långvarig skolfrånvaro där socialtjänst och skola arbetar nära. På sikt är målet att skolsociala team och/eller SST plus blir en sammanhållen insats som stadsdelsnämnderna tillsammans med skolorna ska kunna erbjuda inom ramen för en skolsocial stödkedja för elever i årskurs F-9, vilket innebär en utökning av målgruppen för SST jämfört med idag. *Se även avsnitt 3.1.*

Utöver ovan följer särskilda, strategiska prioriteringar för berörda fokusområden.

Farsta

- Arbetet med att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Arbetet för att stärka skyddsfaktorer kring barn och unga behöver prioriteras. Samverkan runt barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott är avgörande på både grupp- och individnivå.
- Utveckla förebyggande arbete med att stötta och stärka föräldrar i föräldrarollen och öka skyddsfaktorn för barn och unga. I syftet att underlätta för fler föräldrar att delta i föräldrastödprogram ska socialnämnden utreda vilka av stadens föräldrastödsprogram som kan genomföras digitalt. Familjecentraler, ungdomsmottagningar, SkolFam och föräldrastödsprogram är exempel på insatser inom öppenvård som nämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda nämnder ska utveckla.

Järva

- Inom förskola och ungdomsverksamhet fortsätta att stärka barn och ungas förutsättningar för en välfungerande skolgång och en meningsfull fritid. Samverkan mellan skola, socialtjänst, fritid ska fortsatt stärkas och stödmaterialet för samverkan mellan skola och socialtjänst ska implementeras.
- Fortsatt prioritering av tidigt stöd och samordnade insatser genom utveckling av uppsökande och förebyggande arbete och lätt tillgängligt stöd.

2.3 Arbete och företagande

Socialnämnden har identifierat följande strategiska prioriteringar där fokusområdena är särskilt prioriterade:

- Socialnämndens arbete med serverings- och tobakstillstånd erbjuder god service till stadens näringsidkare, främjar en sund konkurrens och bidrar till ett attraktivt restaurang- och nöjesliv. Nämndens område för tillstånd och tillsyn av alkohol och tobak ingår i arbetet med gemensam och samordnad tillsyn som leds av kommunstyrelsen och extra tillsyn ska genomföras i stadens fokusområden i samverkan med berörda aktörer.

Utöver ovan följer särskilda, strategiska prioriteringar för berörda fokusområden.

Järva

- Utveckla ett helhetsperspektiv inom stadens verksamheter vid första mötet med invånaren som befinner sig utanför arbetsmarknaden och underlätta för den enskilde att orientera sig i stadens utbud av insatser.
- Socialnämnden bistår stadsdelsnämnderna i arbetet med att ta fram lägesbilder, orsaksanalyser och åtgärder i det lokala trygghet- och brottsförebyggande arbetet utifrån samverkansöverenskommelsen med polisen.

2.4 Boende och stadsmiljö

Socialnämnden har identifierat följande strategiska prioriteringar som gäller för samtliga stadsdelsnämnder, fokusområdena är särskilt prioriterade:

- Socialnämnden kan tillsammans med berörda nämnder förstärka arbetet med att integrera utsatta målgrupper som av olika anledningar flyttar till fokusområden. En spridning av sociala verksamheter som organiseras av socialnämnden ska eftersträvas. Nära samverkan och systematiskt trygghetsarbete ska utvecklas när verksamheter etableras i stadsdelsnämnderna.

2.5 Demokrati och trygghet

Socialnämnden har identifierat följande strategiska prioriteringar som gäller för samtliga stadsdelsnämnder, fokusområdena är särskilt prioriterade:

- Ett omställningsarbete pågår inom staden för att möta socialtjänstlagens intentioner om en socialtjänst som är mer förebyggande, jämställd och lättillgänglig och där invånarna nås tidigare än idag. Delar av socialtjänsten kan därför komma att lokaliseras lokalt i olika delar av stadsdelsområdena. Arbetet med att i detalj undersöka vilka verksamheter som berörs och hur de bäst placeras i stadsdelsområdet görs inom ramen för respektive stadsdelsnämnd. Socialnämnden följer arbetet och kommer att vara stadsdelsnämnderna behjälplig. Det kan handla om att bidra och stödja i dialoger inom staden eller med andra huvudmän om hur till exempel en samlokalisering av verksamheter kan fungera och utvecklas men också kring arbetsmiljöfrågor som kan uppstå. Socialnämnden avser också att bidra till att erfarenheter från omställningsarbetet sprids.

Utöver ovan följer särskilda, strategiska prioriteringar för berörda fokusområden.

Farsta

- Bistå i arbetet för att utveckla medborgarkontoret i Farsta i dialog med Farstaborna. Berörda nämnder har en pågående dialog om gemensamma lokaler och tillhörande hyresavtal.

Skärholmen

- Fortsatt utveckla och stärka kunskapsbaserade brottsförebyggande arbetet, genom att arbeta systematiskt och strukturerat mot brottsproblem och involvera och samordna fler aktörer i det lokala trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.
- Arbeta långsiktigt och brett för att öka invånarnas tillit och förtroende för socialtjänsten och Stockholms stad som organisation.

Järva

- Utveckla formerna för dialog med civilsamhälle och invånare i syfte att öka inflytandet över stadsdelsområdets utveckling samt stärka tilliten.
- Vidareutveckla samverkan för ökad trygghet. Utveckla kunskapen och analyserna av prioriterade målgruppers upplevelser av trygghet i syfte att identifiera relevanta åtgärder och utveckla arbetssätt.

3. Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden

3.1 Barn och unga

Prevention, tidiga och förebyggande insatser

Socialnämnden ser ett behov av att utveckla ett strukturerat, långsiktigt och kunskapsbaserat arbete, där samtliga delar av stadens preventiva och förebyggande arbete kombineras. Det finns idag många olika styrdokument i staden där det preventiva arbetet i många fall berör samma typ av insatser. Arbetet med förebyggande insatser kring alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS) behöver kombineras med det våldsförebyggande och brottsförebyggande arbetet. Nuvarande styrdokument riskerar att skapa parallella styrkedjor för närliggande arbetsgrupper, samordnade styrdokument skulle skapa förutsättningar för ett mer effektivt arbete utifrån ett helhetsperspektiv. Socialnämnden ser därför behov av att utreda hur styrning och organisation av det förebyggande arbetet, inklusive ANDTS-insatser, ska utformas framöver med tanke på nya krav i socialtjänstlagen.

En central del av ett förebyggande arbete är att ha ett utbyggt föräldraskapsstöd som möter behov på olika nivåer. Forskning och nationella utvärderingar av föräldraskapsstödsprogram visar att positiva effekter för barns hälsa, psykiska välbefinnande och skolresultat förutsätter att insatserna når tillräckligt många föräldrar, vid rätt tid och med rätt intensitet. Detta gäller särskilt när insatser ska bidra till att minska ojämlikhet i hälsa och förebygga mer kostsamma problem senare i livet. För att nå verklig samhällseffekt behöver föräldraskapsstöd betraktas som en del av en grundstruktur, jämförbar med mödrahälsovård, barnhälsovård, förskola och skola.

Detta innebär behov av:

- Universella insatser som når majoriteten av föräldrar och normaliserar stöd tidigt i

barnets liv,

- Selektiva insatser som systematiskt erbjuds grupper med förhöjd risk,
- Indikerade insatser som är tillgängliga utan långa väntetider när problem redan uppstått.

Fältassistenterna har en central roll i det förebyggande arbetet, Stockholmsstandard för socialt fältarbete från 2021 bör därför ses över och revideras i samverkan med stadsdelsnämnderna.

Regeringens proposition Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående (2025/26:60) föreslår att socialnämnden får ett tydligare ansvar för att barn med anhöriga som är allvarligt sjuka, har funktionsnedsättning eller avlider får nödvändigt stöd. Stockholms stads program för stöd till anhöriga beslutades 2024, programmet behöver tillsammans med stadsdelsnämnderna utvecklas och detta stöd behöver tydliggöras när lagförslaget träder i kraft 1 juli 2026. Nämnden kan även behöva stärka sin samverkan med regionens verksamhet som har ansvar att uppmärksamma de barn vars föräldrar har egna problem och som de möter i sina verksamheter. Det bör utredas hur anhörigstödet skulle kunna utformas på ett gemensamt sätt mellan kommun och region för berörda barn.

Myndighetsgemensamma modeller avgörande för att lyckas

Stockholms stad har flera etablerade former för tidiga och samordnade insatser, såsom skolsociala team, Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF), familjecentraler och utökat hembesöksprogram. Samtidigt pågår lokala initiativ med olika modeller vilket riskerar att försvåra samverkan med regionen och polisen. För att stärka ansvarsfördelning, kontinuitet och effektivitet behöver staden, tillsammans med regionen och polisen, enas om en gemensam grundmodell för tidiga, samordnade insatser som knyter samman befintliga arbetssätt.

Genom att socialtjänsten får möjlighet att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning ökar chanserna att samordna stöd med exempelvis första linjens barn- och ungdomspsykiatri. Kunskapsbaserade, tidiga och lättillgängliga insatser är avgörande för att vända trenden och förebygga placeringar, motverka att barn och unga utsätts för dödligt våld eller våldsbejakande extremism. Detta tillsammans med arbete på digitala plattformar där rekrytering sker. Socialnämnden ser behov av långsiktiga resurser, säkra kommunikationslösningar och effektiva metoder för att kunna genomföra arbetet med att nå och stötta utsatta ungdomar.

Den välfungerande samverkan mellan socialnämnden, förskolenämnden och utbildningsnämnden behöver värnas om och utvecklas i linje med den nya socialtjänstlagen. En stark samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst är av största vikt för tidig upptäckt av barn och familjer i behov av stöd. Detta förutsätter ökad kunskap om socialtjänstens uppdrag, lotsning till första linjens insatser/insatser utan behovsprövning, rutiner för orosanmälan och fortsatt spridning av gemensamt stödmaterial.

Utvecklingen av skolsociala insatser fortsätter genom arbetet med en sammanhållen skolsocial stödkedja för elever med långvarig eller upprepad skolfrånvaro. En ny gemensam arbetsmodell, som planeras vara klar 2026, ska omfatta alla elever i årskurs F–9 och alla

skolor i staden. För att modellen ska kunna införas krävs långsiktig organisering och finansiering inom både skola och socialtjänst. *Se avsnitt 4.1.*

Skolsamordnare finns från hösten 2025 i samtliga stadsdelsnämnder för att stödja placerade barn och unga. För att säkerställa likvärdighet och möjliggöra en utvidgad målgrupp krävs tillräckliga resurser och en plan för långsiktig implementering.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset utvecklar arbetet med Skolfams metoder för att kunna hjälpa familjehemsplacerade barn i förskolan. Arbetssättet kallas Förfam. Tidig upptäckt av svårigheter och tidigt riktade insatser är avgörande för om barnen utvecklar faktiska svårigheter. Socialnämnden följer arbetet för att se över eventuella behov av att inrätta ett Förfam-team för att arbeta med förskolebarn inom familjehemsvården. Socialnämnden och utbildningsnämnden utreder även möjligheten att starta en integrerad verksamhet där skolgång och behandling kombineras för yngre barn med komplexa behov, med planerad start i projektform 2027.

Prioritera utveckling av utredningar och insatser för barn och unga med mer omfattande behov

För att socialtjänsten ska kunna ge barn och unga rätt stöd behöver insatserna utformas och genomföras utifrån aktuell kunskap. Den kartläggning som görs inom projektet Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning (NUSO) visar på behov av stärkt kunskap hos socialsekreterare om risk- och skyddsfaktorer och hur dessa används i bedömningar av barns behov. Undersökningen visar att antalet insatser som riktas till de små barnen och dess vårdnadshavare är allt för få och att antalet insatser skulle behöva dubbleras för att möta behoven. Arbetet med att motivera familjer att ta emot stöd behöver prioriteras, inte minst för de föräldrar som har egna svårigheter såsom våldsam beteende, skadligt bruk och beroende, psykisk sjukdom och kognitiva utmaningar. Socialtjänsten behöver bli bättre på att arbeta med föräldrars problem parallellt med att stärka deras föräldraförmåga och uppmärksamma barns behov av skydd och stöd.

Kompetensen om våld och dess konsekvenser för barn behöver stärkas genom hela stöd- och skyddskedjan med barnets rättigheter i fokus. Kunskapsbaserade insatser i öppenvård till den som utför våld riktat mot barn, ofta en vårdnadshavare, behöver prioriteras och fokusera på att våldet ska upphöra och på att skapa en trygg och förutsägbar miljö för barnet.

Regeringen har gett Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket i uppdrag att revidera de nationella riktlinjerna för samverkan vid misstanke om våldsbrott mot barn samt kriterierna för barnahusverksamhet. Syftet är att stärka samverkan, öka likvärdigheten, förbättra barnets rättigheter och bemötande senast den 15 februari 2027. Utredningen kommer ha en stor betydelse och påverkan på Barnahus utformning de kommande åren.

Barnahus har under en längre tid bedrivit ett pilotprojekt för barn som utsatts för barnfridsbrott, en grupp som i dagsläget inte ingår i verksamhetens ordinarie målgrupp trots att de utsatts för brott i nära relation. Samtidigt har efterfrågan på stöd efter barnförhör ökat kraftigt och insatsen genomförs i större omfattning än tidigare. För att kunna möta behoven hos samtliga barnoch erbjuda ett likvärdigt stöd kommer ytterligare resurser behövas.

Tydligare samverkan mellan familjerättssekreterare och socialsekreterare, gemensamma arbetssätt och rutiner för informationsöverföring behöver utvecklas och stärkas för att fånga upp och ge nödvändigt stöd till barn som växer upp i långvariga familjerättsliga konflikter.

Det pågår flera initiativ med att införa mer intensiva och kunskapsbaserade öppenvårdsinsatser som på sikt kan möta behoven hos barn och unga med mer omfattande behov. Projektet med Intensifierad utredning i hemmiljö (IHU) som letts av socialnämnden i fyra stadsdelsnämnder har avslutats 2024. Utvärderingen visar positiva resultat, bland annat ökad familjeinvolvering, bättre behovsanalys, högre acceptans av insatser och mer riktade åtgärder mot risk- och skyddsfaktorer. Modellen behöver fortsatt testas och utvecklas och erfarenheterna ska användas i omställningen till den nya socialtjänstlagen och myndighetsutövning i andra linjens socialtjänst.

MST (Multisystemisk terapi) erbjuds från våren 2026 i hela staden och ingår i Socialstyrelsens rekommenderade insatser mot normbrytande beteende och återfall i brott. Ytterligare två team startas under 2026 och satsningen behöver fortsätta långsiktigt och vid behov stärkas ytterligare.

Funktionell familjeterapi (FFT) är Socialstyrelsens rekommenderade metod mot normbrytande beteende och återfall i brott. Metoden har introducerats och 30 utbildade familjebehandlare deltar i handledning med målet om certifiering våren 2026. Fortsatt utbildning och handledning är nödvändig för att säkerställa kvalitet och tillgång i hela staden.

Socialnämnden har beviljats sociala investeringsmedel tillsammans med stadsdelsnämnderna Järva, Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör och Hägersten-Älvsjö för att som första kommun i Sverige under 2026 införa MST-CAN (Child Abuse and Neglect) för barn och unga i familjer med omfattande omsorgsbrister. Insatsen riktar sig till barn som utsätts för fysiskt våld, försummelse eller vanvård och kan fungera som ett alternativ till kostsamma placeringar utanför hemmet. Modellen är kunskapsbaserad och bygger på samverkan med regionen och inkluderar psykiatrisk kompetens.

Under 2025 startade ett pilotprojekt med FACT Ung (Flexible Assertive Community Treatment) för barn med komplex psykiatrisk och social problematik. Modellen, som drivs av socialtjänst och BUP i samverkan med flera nämnder, syftar till minskade placeringar och förbättrad vård. Om pilotprojektet faller väl ut kan modellen skalas upp till att omfatta hela staden.

CPP (Coping Power Program) är en behandlingsmetod som ingår i Socialstyrelsens kunskapsstöd och riktar sig till målgruppen 8-12 år med normbrytande, utagerande eller aggressiva beteendeproblem. Under 2026 kommer nämnden testa insatsen i projektform, med finansiering från Brottsförebyggande rådet men saknar finansiering framåt om den ska ingå i det ordinarie utbudet. Utifrån utfallet av projektet, som följs upp av Karolinska Institutet, kommer nämnden ta ställning till införande av modellen i det ordinarie utbudet.

Mini Maria har sett en ökning av antalet ärenden som aktualiserats till följd av föräldrars oro, även om det inte är i någon större omfattning. Enligt förslag ska substansbruksbedömning ges som insats utan biståndsbeslut från och med hösten 2026 och det kan då finnas behov av resursförstärkning på Mini Maria om nämnden ska ha möjlighet att erbjuda snabbt stöd. Även

BSFT (Brief strategic family therapy) ser ett ökat inflöde. Utveckling kommer att följas för att säkerställa att verksamheterna har tillräckliga resurser att möta stadsdelsnämndernas behov.

Barn i samhällsvård och eftervård

Den nationella översynen av HVB för barn och unga, i kombination med införandet av ny socialtjänstlag, bedöms leda till skärpta krav på kvalitet, uppföljning och barns rättigheter. Utvecklingen förväntas påverka såväl kostnadsnivåer som behovet av förändrade och mer strukturerade arbetssätt inom HVB barn och unga. Skärpta kvalitetskrav innebär även ökade krav på rätt kompetens och bemanning, vilket bedöms medföra ökade kostnader på kort och medellång sikt.

Forskning visar att barn och unga i samhällsvård, särskilt på institution, sällan förbättrar sin situation efter placering. För att undvika nya och kostsamma placeringar behöver vårdkedjan stärkas före, under och efter placering, med särskilt fokus på eftervård. Projektet "Eftervård med hög tillgänglighet" (2024–2027) testar flexibla och behovsanpassade stödinsatser för ungdomar i riskzon för kriminalitet i fyra stadsdelsnämnder. Insatserna bygger på Socialstyrelsens kunskapsstöd och syftar till att ge ungdomar bättre förutsättningar för ett socialt fungerande liv och minska återfall i normbrytande beteende. Om projektet faller väl ut kan det behöva breddinföras i alla stadsdelsnämnder vilket kan föranleda ökade kostnader.

Det pågår en större utredning kring den sociala barn- och ungdomsvården som väntas leda till åtgärder. I januari 2026 presenterade den nationella samordnaren förslag på hur fler ändamålsenliga vårdplatser ska skapas där fokus ligger på familjehemsvården och ökad statlig samordning.

I samråd med stadsdelsnämnderna har socialnämnden påbörjat ett arbete med att ta fram en stadsövergripande rekryterings- och utredningsmodell för jour- och familjehem. Uppföljningen av familjehem, samt användandet av jourhem i stadens egen regi såväl som upphandlade behöver även ses över.

En central funktion för placeringar av barn och unga inom individ- och familjeomsorg kommer att inrättas under 2026. Utbyggnaden ska ske gradvis under året och omfattar barn och unga i samhällsvård. Genom en samlad placeringsfunktion förbättras möjligheten till likställighet vid placering, avtalsuppföljning samt kostnadskontroll av gjord placering. Den nya funktionen förväntas dessutom frigöra tid för socialtjänstens medarbetare. Genom central placeringsfunktion kommer det alltid att kontrolleras om placeringar kan göras inom stadens egen verksamhet vilket förväntas leda till en effektivare hantering av stadens resurser.

Se även avsnitt 4.1.

3.2 Verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Fler blir allt äldre och får andra behov

För att upprätthålla pensionsnivåerna har åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem höjts senast år 2023. En riktålder för pension har införts och från år 2026 är det riktåldern för pension som ska styra pensionsrelaterade åldersgränser. Åldersgränsen för personlig assistans ändrades från och med 1 januari 2026 till att följa

riktåldern för pension. Det finns skillnader i stadens riktlinjer och avgiftssystem kopplat till gränsdragning vid 65 år för ett ärendes tillhörighet till äldreomsorgens verksamhetsområde. Under 2026 utreds om denna bör justeras i enlighet med riktåldern.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning inom kommunal primärvård och omsorg behöver fortsatt stärkas för att möta målgruppernas ökade och mer komplexa behov. Allt fler personer inom LSS och socialpsykiatri blir äldre, vilket medför ett ökat behov av somatisk omvårdnad i bostäder med särskild service. Nämnden har därför, från 1 januari 2026, startat ett Kliniskt träningscenter (KTC) med riktade omvårdnadsutbildningar och delegeringsutbildningar för stadens omsorgsmedarbetare inom LSS och socialpsykiatri. Syftet är att stärka kvaliteten i den nära vården och omvårdnaden för personer som bor i stadens särskilda boenden. Under 2026 finansieras KTC genom stimulansmedel för God och nära vård, men verksamheten behöver finansiering från och med 2027.

Staden behöver även fortsätta utveckla profilboenden för äldre med funktionsnedsättning och erbjuda meningsfulla aktiviteter för pensionerade brukare, i samverkan med äldrenämnden.

Hälsofrämjande insatser

Omställningen till God och nära vård kommer under de närmaste åren att påverka den kommunala primärvårdens arbete i hög grad. Allt mer vård ges i dag direkt i individens hem vilket ställer ökade krav på resurser, kompetens och beredskap för att möta behoven.

Ett särskilt utvecklingsområde för att uppnå en mer jämlik vård är de hälsofrämjande insatserna riktade till målgrupperna. Under de kommande åren kommer detta att kräva ökade resurser för att kunna erbjuda riktade förebyggande hälsoåtgärder och utbildningsinsatser. Socialnämnden driver flera projekt inom hälsofrämjande och förebyggande arbete riktade till nämndens målgrupper.

Ett större hälsofrämjande projekt har initierats med fokus på att ta fram webbutbildningar, workshops samt metoder för att stärka det hälsofrämjande arbetet för personer som bor i grupp- och servicebostäder. Inom projektet införs även hälsoombud vid dagliga verksamheter, med syfte att möjliggöra ett bredare utbud av hälsofrämjande aktiviteter. Projektet pågår under 2026 och behöver från och med 2027 integreras i Område hälso- och sjukvårds ordinarie verksamhet och budgetram. Nämnden har också tagit fram en arbetsmetod för årliga hälsokontroller som erbjuds samtliga individer som bor i stadens grupp- och servicebostäder inom LSS och socialpsykiatri. Den friskvårdssatsning som görs för personer inom LSS som bor i grupp och servicebostäder utvärderas under våren och beroende på vad som framkommer kan denna satsning behöva anpassas och utvecklas så att den än bättre möter målgruppens behov av förbättrad hälsa.

Hälso- och sjukvårdsinsatser och omsorgsinsatser, förtydliga ansvar och arbetsfördelning

Individer som omfattas av det kommunala primärvårdsansvaret får kommunal och regional hälso- och sjukvård parallellt med sina omsorgsinsatser. Det finns idag otydlighet i ansvars- och arbetsfördelning vilket medför risk för att den enskildes vård eller omsorg inte utförs på ett adekvat sätt. Socialnämnden ser därför ett behov av att se över hur ansvars- och arbetsfördelningen i staden mellan hälso- och sjukvårdsinsatser och omsorgsinsatser kan

tydliggöras och att det finns behov av riktlinjer.

Många områden tangerar både hälso- och sjukvård och omsorgsinsatser som till exempel läkemedelsskåp och läkemedelshantering, basala hygienrutiner, hjälpmedel och skyddsåtgärder. Behovet ovan avser både vårdgivar- och omsorgsinsatser inom LSS-verksamheter och socialpsykiatri.

Den 1 juli 2026 kommer ett lagkrav införas på att en verksamhet med betydande uppdrag inom rehabilitering och/eller habiliteringsansvar ska ha en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). Förändringen innebär att område hälso-och sjukvård förstärker det medicinska ledningsansvar för kvalitet och patientsäkerhet och nämnden tillsätter en MAR-tjänst från och med den 1 juli 2026. I det utökade MAR-ansvaret ingår att säkerställa rutiner för dokumentation, delegering och behandlingsordination samt systematisk uppföljning inom rehabiliteringsinsatser. Förändringen avser att stärka styrning, uppföljning och ansvarsfördelning i den kommunala hälso- och sjukvården.

Ändrat huvudmannaskap för personer med personlig assistans

Under 2023 presenterade Huvudmannaskapsutredningen (SOU 2023:9) ett förslag om att staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans. Kommunerna ska dock enligt förslaget fortsätta att utföra personlig assistans om den enskilde begär det.

I redogörelsen av uppdraget, som innebar att undersöka förutsättningarna för att över huvudmannaskapet för personlig assistans i sin helhet, redogör Försäkringskassan för följande; Vid ett övertagande av huvudmannaskapet behövs det finnas tydliga regler, tillräckligt med tid och resurser för både förberedelser och genomförande. En förutsättning för att Försäkringskassan ska kunna genomföra övergången till ett statligt huvudmannaskap är också att lagar och förordningar är beslutade. Först därefter kan Försäkringskassans förberedelsearbete, som beräknas ta minst 24 månader, sätta igång. Om det beslutas om en förändring av huvudmannaskapet kommer socialnämnden behöva genomföra förberedelser och planering i god tid före förändringen. Ett ändrat huvudmannaskap innebär ett utökat samarbete mellan staden och Försäkringskassan, både inför och efter förändringen.

Brukarinflytande inom socialpsykiatri – stockholmarens behov i centrum

För att insatserna inom socialpsykiatri ska vara relevanta och hålla hög kvalitet behöver verksamhetsområdet arbeta med ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar ständiga förbättringar, både utifrån forskning men även genom att involvera användarna. Exempel på olika arbetssätt som syftar till mer användarcentrerad socialpsykiatri är brukarrevisioner, peer support och delat beslutsfattande. Detta kan främja en behovsdriven förbättring och förändring som utgår från dem som verksamheten är till för. Under 2026 kommer brukarrevision att testas tillsammans med två stadsdelsnämnder. Peer support sker sedan tidigare i samarbete med några stadsdelsnämnder men efterfrågas av flera. Delat beslutsfattande är en metod som rekommenderas i socialstyrelsens nationella riktlinjer och som kräver resurser både gällande utbildning och implementering.

Boendestödet behöver utvecklas

Boendestöd är en efterfrågad insats som syftar till att personer med funktionsnedsättning ska kunna utveckla eller bibehålla sina resurser och leva ett så självständigt liv som möjligt. Under 2026 utreds förutsättningarna för digitalt boendestöd, som ett komplement till traditionellt boendestöd. Detta är ett långsiktigt utvecklingsområde som behöver fortsätta, med fokus på gemensamma arbetssätt över staden. Ytterligare behov inom boendestödet är att fortsätta utbilda i och implementera metoder som rekommenderas i Socialstyrelsens nationella riktlinjer. Inom boendestödet har målgruppen förändrats under de senaste åren. Detta beror främst på att andelen uppdrag från äldreomsorgen har ökat. Det finns därmed ett behov att undersöka målgruppens behov i förhållande till det stöd som erbjuds inom boendestödet.

Behov av fler bostäder med särskild service samt stödboende

Socialnämnden arbetar för att minska underskottet av boendeplatser inom bostäder med särskild service och stödboenden. Fler bostäder behöver skapas, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Bostäder som det idag råder brist på, exempelvis friliggande gruppboendestäder, kommer att prioriteras i planeringen. Nämnden ser även ett stort behov av fler platser på stödboenden och gruppboendestäder för socialpsykiatrins målgrupp.

Stockholms stad har en hög målsättning för utbyggnad och färdigställande av nya bostäder med särskild service både inom LSS och inom SoL. Under perioden beräknas cirka 5–10 nya boenden per år, med 6–12 lägenheter per grupp-/servicebostad, att starta vilket innebär ökade kostnader för personal, hälso- och sjukvårdsinsatser samt för utredning- och projekteringskostnader för nämnden. *Se även avsnitt 4.1*

För att utöka boendeplatserna behövs ett fortsatt arbete med etablering av gemensamma processer och samplanering med relevanta nämnder och bolag samt utreda möjligheten att ta ett utökat ansvar för stadsdelsnämndernas ombyggnationer inom befintligt bestånd, detta för att förstärka den strategiska planeringen. Ett verktyg för en förbättrad projektprocess så som projekthanteringssystem utreds under 2026.

Nämnden fortsätter arbetet med att på delegation av stadsdelsnämnderna etablera en central placeringsfunktion. Funktionen omfattar inköp av individuella platser på LSS-boenden samt placeringar av barn och unga inom individ- och familjeomsorgen. Organisationen för den gemensamma centrala placeringsfunktionen är under fortsatt uppbyggnad och kommer att utökas successivt under 2026. *Se även avsnitt 3.1*

Utredning av möjlig boendekedja för personer på väg till och från bostad med särskild service LSS har påbörjats 2026 och möjliga alternativ undersöks. En pilot planeras tillsammans med SHIS för boende med stöd i högst fem år. Detta för personer som önskar flytta från servicebostad men fortsatt har behov av stöd samt för personer som flyttar till egen bostad för första gången där behovet av stöd inte är kartlagt än.

Inom socialpsykiatrins boenden med särskilt stöd är cirka 30 procent av hyresgästerna över 65 år och handläggningen sker inom äldreomsorgen. I takt med att fler åldersrelaterade omständigheter inträffar i individers liv blir boendeinsatsen otillräcklig. En tydlig flyttkedja mellan socialpsykiatrins boenden med särskilt stöd och profilboende för äldre med psykisk funktionsnedsättning behöver tas fram i samverkan mellan social- och äldreomsorgen, med fokus på delaktighet och trygghet för den äldre. Detta skulle även frigöra platser för yngre

personer som idag bor på exempelvis HVB-hem i avvaktan att få en plats på bostad med särskilt stöd, med risk för viten från IVO som följd.

Vid förmedling av platser till bostad med särskild service enligt LSS görs en individuell matchning. Matchningen utgår från både individens behov och boendenas förutsättningar, såsom inriktning, bemanning och kompetens. Inom socialpsykiatri saknas i nuläget en motsvarande process. Det finns behov av att utreda förutsättningarna motsvarande matchning även inom socialpsykiatri. En ändrad hantering skulle kunna öka både tryggheten och stabiliteten för den enskilde samt verksamheternas kvalitet. En ökad stabilitet i boendegrupperna skulle samtidigt bidra till en förbättrad arbetsmiljö för medarbetarna i verksamheten.

Översyn av ersättningsnivåer för bostad med särskild service inom socialpsykiatri

En översyn av ersättningsnivån för bostad med särskild service inom socialpsykiatri genomfördes 2023 och implementerades 2024. Ersättningen mellan nivåerna justerades och den högsta nivån höjdes med 10 procent. Översynen av ersättningsnivå behöver följas upp då boendena framför att de leder till ett strukturellt underskott i ekonomin och innebär svårigheter för verksamheterna att arbeta individcentrerat. För servicebostad får ersättningsnivån konsekvenser för bemanning natttid och behov av en nattschablon behöver utredas.

Samverkan vid utskrivning från rättspsykiatrisk vård

Den rättspsykiatriska vården i Stockholms län är belastad och inom de närmsta fem åren beräknas ca 400 personer slussas ut från sluten rättspsykiatrisk vård till Stockholms stad. Cirka 30 procent av dessa tillhör en personkrets enligt LSS och övriga har en psykisk funktionsnedsättning. Dessa personer har ofta ett stort behov av sociala insatser i form av boende, ekonomiskt stöd och sysselsättning. Forskning visar att faktorer som skyddar mot återfall i brott är att ha god man eller förvaltare samt att bo i ett bemannat boende. Stadens samverkan med den rättspsykiatriska vården behöver stärkas för att möjliggöra trygga planeringar när slutenvården avslutas.

Trygghetsskapande teknik för personer med funktionsnedsättning

Socialnämnden samarbetar tillsammans med äldre-nämnden i utveckling och införande av trygghetsskapande teknik, för närvarande genom en gemensam upphandling av trygghetslarm på äldreboenden samt gruppboheter. För att implementera tekniken och vägleda stadsdelsnämnderna skapas samtidigt en stödfunktion som ska bemannas från både äldre-nämnden och socialnämnden. Socialnämnden ser ett behov att tillföra resurser till den gemensamma stödfunktionen och att samtidigt öka den interna förmågan i det strategiska, verksamhetsorienterade arbetet med trygghetsskapande teknik.

3.3 Hemlöshet och skadligt bruk och beroende

Skadligt bruk och beroende

I Samsjuklighetsutredningen slutbetänkande föreslås att hälso- och sjukvården ansvarar för behandling av skadligt bruk och beroende, medan socialtjänsten ska tillhandahålla

psykosociala insatser såsom boende, stöd i vardagen och sysselsättning. I det fall utredningens förslag mynnar ut i ny lagstiftning ser socialnämnden behov av ett nationellt klargörande kring vilka behandlingsinsatser som fortsatt ska ligga inom socialtjänstens ansvar, samt av att tillsammans med Region Stockholm tydliggöra ansvarsfördelningen. Socialnämnden behöver utreda sysselsättningsinsatser för målgruppen, med hänsyn till kommande riksdagsbeslut om aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd.

Sedan 2024 bedrivs ett pilotprojekt i samverkan med Beroendecentrum Stockholm, Capio Maria beroende och Psykiatri Södra Stockholm för personer med komplex samsjuklighet. Som ett nästa steg ska samlokalisering av region och kommun ses över och under 2026 ska möjligheten att införa ACT-team utredas. Ekonomiska resurser och kompetensförstärkning kan komma att behöva tillsättas för en samordnad vård- och stödverksamhet.

Samsjuklighetsutredningen föreslår även att lagen om vård av missbrukare (LVM,1988:870) upphör och att tvångsvård i stället ska ske enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT,1991:1128), med kortare och mer behovsanpassade vårdtider. Socialnämnden behöver i det fall förslaget blir verklighet utreda möjligheter till tillfälligt boende direkt efter utskrivning från tvångsvård.

En utredning som genomlyst stadens insatsutbud inom skadligt bruk och beroende har under 2025 genomförts inom projektet Framtidens socialtjänst. Utredningen visar att insatsutbudet varierar mycket mellan stadsdelsnämnderna, samtidigt som ett gemensamt insatsutbud i linje med de nationella riktlinjerna blir svårt att tillhandahålla för varje stadsdelsnämnd. Mot bakgrund av vad utredningen visar har projektets strategiska styrgrupp beslutat att gå vidare med förslaget att organisera arbetet i fyra regionala mottagningar som erbjuder ett likställt utbud och att insatserna inte behöver föranledas av ett myndighetsbeslut. Arbetet har för närvarande pausats i avvaktan på klargörande av hur ansvarsfördelningen mellan kommun och region kommer att falla ut.

Arbete mot hemlöshet och osäkra boendeförhållanden

Tillgången till lägenheter är centralt i arbetet mot hemlöshet och tillgång till hyresrätter i det billigare segmentet är viktigt för såväl socialtjänstens arbete med försöks-, tränings- och Bostad först-lägenheter som möjligheten för personer att genom bostadskön erhålla en bostad. Behovet av boendestödjare eller case managers bedöms öka i takt med ökningen av antalet försöks- och Bostad först-lägenheter.

För att öka den geografiska spridningen och stärka den sociala hållbarheten med försökslägenheter, träningslägenheter och Bostad först behöver möjligheten att samarbeta med privata fastighetsägare och använda delar av deras bostadsbestånd undersökas.

Prioriterade områden i arbetet för att motverka hemlöshet är att utveckla boendeformer, säkerställa likställighet och kontinuitet i stödinsatser samt att öka effektiviteten i nyttjande av stadens bostadssociala resurser som SHIS. Att använda bostadssociala resurser effektivt innebär att rätt person får rätt insats i rätt tid så att vägen ut ur hemlöshet blir så kort som möjligt. Idag används resurserna olika i stadens stadsdelsnämnder vilket försvårar kunskap om vilka insatser som fungerar bäst. Det finns behov av en stadsövergripande vägledning för hur bostadssociala resurser ska användas i syfte att skapa likställdhet, samsyn och bättre

träffsäkerhet. För att säkerställa likställighet och kontinuitet i insatserna case manager och boendestöd kommer nämnden att utöka nuvarande verksamhet med case manager och boendestöd inom socialnämndens område boende vuxna. Stadsdelsnämnderna och socialnämndens område hemlöshet får tillgång till insatserna genom att skicka ett uppdrag till område boende vuxna som utför insatserna till en kostnad. Eftersom vägledningen behöver vara bred bör även vissa boendeinsatser inom äldreomsorgen ingå, vilket kräver dialog med äldre nämnden.

Socialnämndens boenden för vuxna möter något fler äldre, en del utan skadligt bruk eller beroende, och behoven av omvårdnad har ökat. Nämnden ser ett behov av att utöka antalet platser för äldre och har som uppdrag att under 2026 förbereda ett boende för äldre. Nämnden ser också behov av att få tillgång till seniorbostäder för att äldre personer, inom nämndens boenden, ska få möjlighet att gå vidare till eget hyreskontrakt.

Personer med samsjuklighet, både skadligt bruk och psykisk ohälsa, som levt länge i hemlöshet har ofta större stödbehov än vad reguljär hyresrätt med boendestöd kan tillgodose. Det behövs därför utvecklade boendeformer med kvarboendepincip för att möta målgruppens behov. Samtidigt krävs tydliga samverkansöverenskommelser mellan stad och region för att säkerställa tillgång till adekvat vård för målgruppen.

Socialnämnden utreder behov av insatser för personer som lever i hemlöshet och inte har haft kontakt med någon stadsdelsnämnd under de senaste två åren. Det ökade kravet för att få permanent uppehållstillstånd medför också att verksamheten kommer hantera fler ärenden med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Denna förändring kan komma att innebära en ökning av ärenden och att kompetensen inom området kan behöva stärkas. Nämnden bedömer att staden behöver fortsätta att satsa på det förebyggande och utåtriktade arbetet i syfte att öka kännedomen om stödet bland enskilda och minska risken för överskuldssättning för sårbara målgrupper, så som nyanlända.

3.4 Jour- och rådgivande verksamhet

Ekonomiskt bistånd samt budget- och skuldrådgivning

Regeringen föreslår omfattande förändringar inom den så kallade bidragsreformen, bland annat ett aktivitetskrav och reformerat försörjningsstöd. Förändringarna rör bland annat riksnormen, begränsat utrymme för stöd utöver riksnorm och minskat stöd för större hushåll. De föreslagna lagförändringarna kommer att ha stor påverkan på verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd, både på en stadsövergripande strategisk nivå och i det operativa arbetet vid stadsdelsnämndernas enheter som handlägger ekonomiskt bistånd. Socialnämnden ser således ett utökat behov av att stödja stadsdelsnämnderna i tillämpningen av lagförändringarna.

Aktivitetskravet innebär dels en skyldighet för kommunen att tillhandahålla aktiviteter och dels en skyldighet för den enskilde att delta i aktivitet på heltid efter förmåga. För att socialtjänsten ska kunna göra rättssäkra och över staden likvärdiga bedömningar kopplade till aktivitetskravet krävs i vissa fall fördjupade utredningar. Vidare ser socialnämnden ett behov av att staden tillhandahåller likvärdig tillgång till aktiviteter som motsvarar behoven hos de

biståndsmottagare som kommer att omfattas av aktivitetskravet, särskilt de målgrupper som idag inte tillhör Jobbtorget målgrupp. Utvecklingen av de aktiviteter som tillhandahålls inom ramen för aktivitetskravet behöver ske i nära samarbete mellan arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna.

De föreslagna förändringarna förväntas leda till en genomsnittligt lägre ekonomisk standard för biståndsmottagare samt negativa ekonomiska konsekvenser med särskild påverkan på barns levnadsvillkor. För att stärka barnens levnadsvillkor krävs åtgärder som inte bara beaktar barnets behov utan även stödjer föräldrarna, exempelvis genom prioritering i arbetsmarknadsinsatser och aktiviteter som syftar till att underlätta vägen till arbete och självförsörjning. Socialnämnden ser ett behov av att utveckla ett fördjupat och teambaserat samarbete mellan stadens verksamheter för arbetsmarknadsinsatser och myndighetsutövande socialtjänst särskilt kring föräldrar med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

Sammantaget ser socialnämnden att det de kommande åren finns ett behov av att stöd och insatser till personer med behov av ekonomiskt bistånd utvecklas och intensifieras, särskilt för långvariga biståndsmottagare och barnfamiljer. För att möjliggöra detta krävs bland annat effektivare administration och dokumentation. Socialnämnden ser också att de kommande lagändringarna förutsätter en digitaliserad och automatiserad datahantering i handlägningsprocessen för att effektivisera processer och minska risken för felaktiga utbetalningar. Därför bedöms en ökad digitalisering och automatisering vara både aktuell och nödvändig de kommande åren för att bidra till att stärka det sociala arbetet och minska felaktiga utbetalningar.

Efterfrågan på stadens budget- och skuldrådgivning fortsätter att öka i takt med att hushållens ekonomi pressas. Skuldsättningen har vuxit under flera år, och skulderna har blivit svårare att överblicka. För unga tillkommer risker kopplade till digital konsumtion och spelrelaterade utgifter. Sammantaget möter budget- och skuldrådgivarna en större och mer komplex efterfrågan. Mot denna bakgrund bedömer socialnämnden att det förebyggande och utåtriktade arbetet fortsatt behöver prioriteras för att stärka kännedomen om stödet och minska risken för överskuldssättning bland utsatta målgrupper, där unga vuxna, låginkomsttagare och äldre är särskilt berörda.

Ökat ärendetryck och stort inflöde av komplexa ärenden på Socialjouren

Socialjouren har haft ett successivt ökat ärendetryck och samtidigt större inflöde av komplexa ärenden. Medarbetare har behövt åka ut på fler hembesök och ärenden utanför kontoret. Antalet kontakter och ärenden initierade av Polismyndigheten har ökat, både avseende våldsärenden inom ramen för Islandsmodellen och andra typer av ärenden. Nämndens förstärkningsteam är efterfrågade av stadsdelsnämnderna, vilket har lett till ett ökat antal förfrågningar för att få förstärkning. Sammantaget är det ett högt tryck på verksamheterna från invånare i Stockholms stad, stadsdelsnämnder och samverkanspartners så som polisen. Denna utveckling kommer att följas under planperioden för att säkerställa att verksamheterna har tillräckliga resurser att möta efterfrågan.

3.5 Insatser mot våld i nära relationer

Under 2025 har arbetet med ett reviderat program mot våld, förtryck och utnyttjande påbörjats. Programmet förväntas medverka till att samtliga verksamheter inom staden bidrar, utifrån sina uppdrag, med att upptäcka, förebygga och agera mot våld i nära relation. När programmet är antaget kommer nämnden bidra till implementering, genomförande och uppföljning av programmet i samarbete med stadens bolagsstyrelser och nämnder.

Ett viktigt utvecklingsområde för socialtjänsten att arbeta förebyggande och kunskapsbaserat mot våld i nära relation är att lägga större fokus på våldsutövare. Det handlar om att nå fler personer och erbjuda stöd och insatser som kan bidra till att förändra våldsamma beteenden. Utöver implementering av ett reviderat program mot våld, förtryck och utnyttjande behöver arbetet mot våld i nära relation de närmaste åren också fokusera på stärkt samverkan mellan andra huvudmän såsom rättsväsende och hälso- och sjukvården.

Under 2026 pågår ett arbete för att se hur ett sådant arbete kan utvecklas i staden. Bland annat utreds förutsättningar för att införa gemensamma mottagningshus enligt den modell som används inom Stopp-center i Eskilstuna. Ett samarbete har inletts med regionen för att se hur man med gemensamma resurser kan bidra till ett samordnat arbete. Redan idag finns samverkan med polisen bland annat genom Origos arbete, Islandsmodellen och socialekreterare hos polisen. Denna samverkan kommer i dialog med polisen att ses över hur den kan utvecklas vidare och bli mer systematiskt och erbjudas likställt till alla våldsutsatta.

För att arbeta likställt och fortsätta höja kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och våldsutövare behövs kontinuerliga kompetenshöjande insatser för medarbetare inom socialtjänsten. Nämnden erbjuder redan idag utbildningar och fortbildning med hög efterfrågan och ser behov av en långsiktig plan för att kunna möta behovet av kompetensutveckling och den behöver ligga i linje med en kunskapsbaserad socialtjänst. En utmaning i sammanhanget är att vägledning från nationell nivå är svag kopplat till insatser som riktar sig till våldsutövare, oavsett om det rör våld i nära relation eller våld mot barn. Detta behöver prioriteras på nationell nivå då våld i nära relation och våld mot barn är den vanligaste orsaken till att en utredning inleds inom myndighetsutövningen barn och unga.

Genom den beslutade centrala styrningen av relationsvårdscentrum (RVC) säkerställs ett likvärdigt stöd i hela staden. Verksamheten får även ett utökat uppdrag att ta emot stödsökande från 15 års ålder. Det förebyggande arbetet mot våld i ungas parrelationer behöver stärkas och omfatta både våldsutsatta och våldsutövare. Genom den nya socialtjänstlagen och införandet av insatser utan behovsprövning kan båda grupperna nu vända sig direkt till stadens RVC.

Samtidigt behövs fortsatt metodutveckling och en tydlig samverkan och ansvarsfördelning mellan stadsdelsnämnderna och RVC och andra aktörer utvecklas likväl som processerna som byggts upp för bryt upp. Arbetet behöver följas upp och analyseras löpande.

Antal klienter som söker sig till RVC har ökat stadigt under de år som verksamheten har funnits samtidigt som ärendena beskrivs som mer komplexa. Ökningen av antalet klienter förväntas fortsätta då tröskeln nu sänks när insatser kommer ges utan behovsprövning. Omorganisation, nya arbetssätt, det ökade digitala våldet och ny utvidgad målgrupp kommer

att ta resurser i anspråk och medför behov av kompetensutveckling. Insatser för unga 15–19 år samt anpassade arbetssätt för målgrupper med neuropsykiatrisk problematik bör prioriteras.

Arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck kommer fortsätta under perioden bland annat genom arbetet som görs tillsammans med avtalsparterna i det länsgemensamma resurscentret Origo som drivs av socialnämnden. Ett nytt avtal har tagits fram där åldersgruppen för det konsultativa stödet utökats, skraddarsydda utbildningar för flera yrkesgrupper kommer tas fram och nya samverkansformer med polisens hedersbrottsgrupp kommer utvecklas.

3.6 Nyanlända

Migrationen till Sverige har minskat under senare år men utvecklingen framåt är svår att bedöma och beror både på säkerhetsläget i omvärlden och på kommande förändringar i lagstiftning. Utvecklingen av kriget i Ukraina, framtida ställningstaganden kring EU:s massflyktsdirektiv samt implementeringen av ny lagstiftning om mottagande och bosättning kan få betydande konsekvenser.

Sammantaget kräver omvärldsläget och ny lagstiftning en flexibel organisation med beredskap för såväl ökad tillströmning av nyanlända som nedgångar i anvisningstakt och mottagande.

Ny mottagandelag

En ny mottagandelag (SOU 2024:68) föreslås träda i kraft i oktober 2026. Förslaget innebär att Migrationsverket även fortsättningsvis ska ha huvudansvar för logi för personer som omfattas av mottagandelagen. Ett uttalat syfte är att minska andelen asylsökande som bor i eget boende (EBO), bland annat genom att knyta rätten till dagersättning till boende i Migrationsverkets anvisade boenden. Utredningen bedömer att omkring 85 procent av alla asylsökande framöver kan komma att bo i anläggningsboenden, vilket kan leda till fler kommunanvisningar enligt bosättningslagen och därmed ett ökat behov av bostäder och insatser som socialnämnden erbjuder målgruppen.

Förslaget kan innebära konsekvenser för socialtjänsten i de stadsdelsnämnder där boenden med asylsökande etableras av Migrationsverket. Detta då socialtjänsten ska utreda och vid behov tillhandahålla insatser såsom till exempel hemtjänst, skyddat boende samt insatser till personer med funktionsnedsättning och barn som far illa.

Utredningen föreslår även att Migrationsverket ska kunna anvisa kommuner att ordna boende för asylsökande vid en särskilt omfattande tillströmning. Detta innebär en förändring jämfört med i dag, då någon motsvarande skyldighet inte finns.

Etableringsboendelagen

Etableringsboendelagen, som riksdagsbehandlas den 17 mars 2026, föreslås ersätta nuvarande bosättningslag (2016:38). Lagen innehåller en nationell modell för etableringsboende och innebär att Migrationsverket ges en tydligare roll i fördelningen av nyanlända direkt till kommuner i stället för till länen. Kommunerna ges samtidigt möjlighet att ange ett önskat kommunaltal. Den nationella modellen för etableringsboende kommer att innebära att nyanlända ges rätt till bostad under en period om tre år, villkorad av aktivt deltagande i

etableringsinsatser.

Massflyktsdirektivet

I nuläget utgörs majoriteten av de personer som anvisas till Stockholms stad för bosättning av ukrainare med uppehållstillstånd enligt EU:s massflyktsdirektiv. Om massflyktsdirektivet inte förlängs ytterligare kommer det att upphöra i mars 2027. Migrationsverket bedömer att detta kan leda till en kraftig ökning av antalet asylansökningar under 2027, då personer som tidigare omfattats av direktivet i stället kan komma att söka asyl. Prognosen utgår från att cirka 23 000 skyddsbehövande från Ukraina kan ansöka om asyl i Sverige under året. Personerna vistas redan i landet och är i stor utsträckning bosatta i kommunerna, främst i egenansaffade bostäder.

3.7 Strategi och utveckling

En socialtjänst som är jämlik och tillgänglig

Arbetet med omställning utifrån den nya socialtjänstlagen påverkar samtliga verksamhetsområden och arbetet med att anpassa socialtjänsten kommer att pågå under flera år framåt. Den ambitionshöjning som lagen innebär bedöms inte vara fullt finansierad genom statliga medel och det är oklart hur den ska finansieras efter 2028. Här behöver staden genom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lyfta frågor framåt om hur kommuner ska kompenseras för de kostnader som den nya lagen, efter 2028, medför.

Socialtjänsten i Stockholms stad behöver bli mer likställd. Det gäller lätt tillgängliga och tidiga insatser likväl som mer omfattande insatser. Utredning och implementering pågår parallellt med arbete om hur insatser bäst organiseras och hur första linjen kan möta de behov som finns.

Socialnämndens ansvarsområde har utökats tillfälligt under omställningsperioden för att möjliggöra snabbare beslutsvägar när det kommer till att kunna fatta beslut om vilka insatser som ska kunna ges utan behovsprövning i stadsdelsnämnderna. Nya insatser kan komma att införas under omställningsperioden för att möta behoven samtidigt som andra insatser och arbetssätt behöver avimplementeras. I takt med att andelen insatser utan individuell behovsprövning ökar i staden kan medarbetare som idag arbetar med myndighetsutövning istället komma att arbeta med att ge stöd. Det är idag svårt att se och beräkna hur stor andel av medarbetarna som kommer att kunna arbeta med nya uppgifter, men att göra dessa förflyttningar är avgörande för att frigöra tid och resurser.

Den nya socialtjänstlagen tydliggör kommunens ansvar att planera insatser utifrån befolkningens faktiska behov – inte enbart utifrån efterfrågan eller befintliga verksamhetsstrukturer och nuvarande insatsutbud. Planeringen ska omfatta såväl förebyggande insatser, insatser utan behovsprövning och individuellt behovsprövade stödinsatser. Och de insatser som erbjuds behöver vila på bästa möjliga kunskap.

Det innebär ett förskjutet fokus från reaktiv handläggning till strategisk styrning. För att kunna dimensionera rätt insatser i rätt omfattning behöver socialtjänsten arbeta mer datadrivet och systematiskt inhämta och analysera kunskap från flera källor, såsom:

- demografiska och socioekonomi,
- verksamhetsdata och volymutveckling,
- uppföljning av resultat och effekter,
- kunskap från forskning och nationella kunskapsstöd
- lokala lägesbilder i samverkan med andra aktörer.

Ett stärkt analys- och planeringsarbete skapar bättre förutsättningar att för att utveckla och införa kunskapsbaserade insatser som bidrar till tidigt stöd, minskat behov av mer ingripande åtgärder och en långsiktigt hållbar socialtjänst. Att utforma en process för hur planering av insatser ska utformas är en prioriterad fråga för nämnden under planperioden. Nämndens analysförmåga behöver stärkas och tillgången till tillförlitliga data från stadens verksamhetssystem behöver öka och möjligheten att samla in och korsa relevant data.

För att möta invånares förväntningar och behov av sänkta trösklar behöver fler digitala lösningar och enkla kontaktvägar utvecklas. Arbetet med att utreda en gemensam digital ingång för stadens invånare till socialtjänsten pågår. Det krävs ett nära samarbete med kommunstyrelsen för att tillsammans kunna möjliggöra och anpassa ingången efter invånarnas behov.

Medel för socialt utvecklingsarbete behöver nyttjas mer strategiskt som en del i omställningsarbetet. Stadens sociala investeringar som faller väl ut behöver harmonisera med övriga aktiviteter inom omställningen och möjliggöra att bredda och bidra till likställighet.

Den kommande lagen om socialtjänstdataregister förväntas underlätta uppföljning och utvärdering samt påverka verksamhetsstatistiken. För att stödja sådan utveckling ser nämnden behov av ökad datadriven förmåga, mer individbaserad och strukturerad dokumentation, utvecklade beslutsstöd och verksamhetssystem samt ökad kompetens för analys och tolkning av data.

Digitala lösningar en central del i omställningen

Kvalitetsprogrammet slår fast att gemensamma lösningar och horisontellt samarbete i staden är avgörande för ett effektivt digitaliseringsarbete. Socialnämnden tillsammans med äldre- och barnnämnden driver gemensamt en kraftsamling för systematisk samverkan över stadens organisatoriska gränser, för socialtjänstens och äldreomsorgens digitalisering.

Den gemensamma satsningen är en del av den omställning som samhällsutmaningarna och digitaliseringen i stort kräver av staden och alla andra kommuner, då tidigare traditionella arbetssätt och linjeorganisering inte kan ge de effekter av digitalisering som staden och samhället behöver. Arbetet med att bygga långsiktigt hållbara rutiner och strukturer för samverkan behöver fortsätta, parallellt med att nya tjänster och lösningar utvecklas till nytta för individer och verksamheter. Prioriterade uppdrag inom samverkansområdet myndighetsutövning och utförardokumentation är den fortsatta förflyttningen av myndighetsmodulen Paraplyet till ny teknik och förberedelser och införande av nya utförarverktyg.

Vikten av arbete med informationssäkerhet och korrekt hantering av den information som ryms inom nämndens verksamhetsområde ökar i takt med digitaliseringen då nämnden samlar

och bearbetar känslig information i stor omfattning. Kompetenshöjning kring informationssäkerhet behövs brett, men nämnden ser också behov av att effektivisera det praktiska arbetet avseende exempelvis informationssäkerhetsklassning då dagens arbetssätt tar mycket tid i anspråk och leder till att stadsdelsnämnder kan landa i olika bedömningar för samma digitala lösning.

Nämnden ser att det går att samarbeta på ett mer effektivt sätt för att säkerställa gemensamma bedömningar över hela stadens socialtjänst. Exempelvis genom att låta några informationssäkerhetsspecialister driva det övergripande arbetet och tydligare ge alla nämnders socialtjänst instruktioner kring hur information ska hanteras korrekt istället för att alla nämnder ska göra sin egen bedömning när det gäller gemensamma digitala lösningar och gemensamma processer inom socialtjänsten. Ett sånt arbetssätt fråntar inte respektive nämnd sitt personuppgiftsansvar men genom en ökad samordning och ett formaliserat och nära samarbete mellan facknämnder och stadsdelsnämnder bedöms klassningarna på så sätt bli säkrare och möjligheten att nyttja stadens digitala lösningar bedöms bli bättre.

Strategiskt viktig kompetens ska finnas internt inom staden och spetskompetenser för att driva digitalisering ska kunna samordnas inom ramen för socialtjänstens och äldreomsorgens digitaliseringsutveckling. Genom att samordna administrativa rutiner och testa digitala lösningar i mindre skala innan de införs i alla stadsdelsnämnder kan kostnadskontroll uppnås. Samordning minskar dubbelarbete och parallella initiativ, medan transparens och målstyrning ökar. Kraftsamlingen kommer dock att innebära ett ökat åtagande och en omställningskostnad inom facknämnder och också inom stadsdelsnämnderna.

Den samlade bedömningen är att socialnämnden tillsammans med äldre- och barnnämnden löpande behöver utökas med nya kompetenser under planperioden för att kunna driva utvecklingen tillsammans med stadsdelsnämndernas socialtjänst och äldreomsorg.

Nämnden bedömer att det finns ett fortsatt behov av de utvecklingsmedel som skjuts till socialnämnden och äldre- och barnnämnden för gemensamma pilotprojekt och breddinföranden av digitala lösningar och förändrade arbetssätt. Det kan även finnas behov av förändrade arbetssätt inom stadsdelsnämnderna för att utveckla sina verksamheter med hjälp av den digitalisering som drivs gemensamt. Förvaltning av nya digitala lösningar kommer även vara förenat med ökade kostnader.

Stärkt samverkan med regionen och fokus på psykisk hälsa

I januari 2025 presenterade regeringen "Det handlar om livet – nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention". Arbetet med att uppmärksamma psykisk hälsa och suicidprevention är brett, tvärspektoriellt, berör alla åldrar och adresserar både individuella och strukturella faktorer för psykisk hälsa. För att stärka stadens arbete med psykisk hälsa och suicidprevention behövs förvaltningsövergripande samordning och ett stadsövergripande ansvar skulle vara ändamålsenligt. Det finns ett samband mellan psykisk ohälsa och suicid. Det finns även andra omständigheter som ökar risken, till exempel beroende, somatisk sjukdom, svåra ekonomiska problem, mobbning eller stressande livshändelser. Därför är information och kunskap viktig hos medarbetare i alla stadens verksamheter.

En stadsövergripande analys av barn och ungas psykiska hälsa pågår, baserad på data från

Stockholmsenkäten (2004–2024) och fokusgrupper med barn och unga. Resultatet ska användas för att identifiera kunskapsbaserade insatser som behövs för att motverka psykisk ohälsa och för att kunna identifiera luckor i det som görs idag i form av tidiga och samordnade insatser för barn och unga med psykisk ohälsa. Här behövs ett helhetsperspektiv och samverkan mellan skola, elevhälsa, socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Det finns idag skolsociala team, socialsekreterare hos polis, familjecentraler och ungdomsmottagningar där flera olika professioner samarbetar. En framtidsfråga i omställningen kommer att vara att se över vilka nya former som behöver skapas tillsammans med regionen för att möta andra behov. Översynen behöver primärt genomföras med psykiatrik och beroendevården, både i den första och andra linjen för att nå riskgrupper och för att kunna erbjuda mer intensiva insatser för att exempelvis undvika placeringar.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser

Socialtjänsten ska särskilt beakta tidiga och förebyggande insatser, oavsett ålder, och motverka att barn och unga dras in i brottslighet. Insatser behöver sättas in i ett tidigt skede, innan problem har vuxit sig stora.

Sedan 2016 har nämnden ett uppdrag att driva en stadsövergripande avhopparverksamhet i samverkan med polisregion Stockholm. Avhoppare från den organiserade brottsligheten där polisen bekräftat att det finns en hög hotbild kan erbjudas stöd och skydd. Under de senaste åren har antalet ärenden till stadsövergripande avhopparverksamheten minskat, bland annat på grund av att polisen bedömer att personer inte tillhör deras målgrupp för avhopparverksamhet. Detta innebär att personer som önskar lämna en kriminell livsstil ges insats inom respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna har varierade insatser riktade mot vuxna i organiserad brottslighet, i ytterstaden finns SIG (sociala insatsgrupp) i varierade former. Det finns behov av att utreda vilka insatser som ska användas samt öka kompetens om målgruppen inom stadsdelsnämnderna. Kunskapen om avhoppare från gängkriminella miljöer och dess anhöriga, samt kunskapen om flickor och kvinnor i kriminalitet behöver stärkas i staden.

Utifrån de straffskärpningar som sker inom straffrätten kommer allt fler individer dömas till fler och längre fängelsestraff och socialtjänsten uppdrag att arbete med återanpassning kommer öka. Längre straff kan innebära att den som frisläpps har ett större behov av insatser för återanpassning till samhället då arbete, bostad och försörjning i kombination till begränsat socialt nätverk kan vara svagt. Hur samhället möter upp för att förhindra återfall i brott blir därför avgörande ur ett brottsförebyggande perspektiv. Här behöver samordningen mellan socialtjänst, kriminalvård, hälso- och sjukvården och arbetsförmedlingen utvecklas.

Socialtjänsten har också fått ett tydligare ansvar i lagen att förebygga brott även för vuxna personer. Psykisk ohälsa, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och skadligt bruk och beroende samt låg förankring på arbetsmarknaden hos personer som vårdas inom Kriminalvården är vanliga. Insatser behöver därför möta dessa behov, vara tillgängliga och samordnade i direkt anslutning till frigivning. I och med den befarade platsbristen på anstalterna ser socialnämnden även att antalet personer som blir aktuella för ansvarsförbindelser kan komma att öka, vilket är förenat med ökade utgifter för socialtjänsten.

Fortsatta krafttag mot välfärdsbrott och otillåten påverkan

Insatser för att motverka välfärdsbrott behöver inledas redan under upphandlingsprocessen för att minska risken för framtida avtalsbrott, felaktiga utbetalningar och behov av kostsamma åtgärder under avtalets löptid. Likväl behöver avtalsuppföljning av leverantörer samt stöd till föreningar, främst för att motverka att oseriösa aktörer får fäste i verksamheten, fortgå. En brist idag är att det saknas systemstöd för avvikelshantering, både för uppföljning på avtal på individnivå men även kopplat till avvikelser i verksamheten i övrigt. Ett avvikelshanteringssystem behöver sannolikt prioriteras och införas för att på systemnivå kunna följa upp avvikelser och få syn på mönster. Systemstöd för avvikelshantering är ett behov som finns inom hela socialtjänsten i staden, inte enbart för utförarverksamheter utan även inom myndighetsutövning.

Arbetet ställer högre krav på att ekonomisk, juridisk och analytisk kompetens finns hos medarbetare, detta för att kunna upptäcka eventuella tecken på fusk och oegentligheter. Arbetssätten behöver ständigt ses över och utvecklas för att på bästa sätt motverka oseriösa aktörer.

Arbetet mot välfärdsbrott har samtidigt synliggjort både möjligheter och begränsningar kopplade till informationsdelning mellan myndigheter. Även om ny lagstiftning har införts i syfte att underlätta informationsutbyte visar erfarenheter, bland annat från uppföljningar och ärenden som aktualiserats inom ramen för arbetet mot välfärdsbrott, att tillgången till relevant information från exempelvis Skatteverket, Polismyndigheten och tillsynsmyndigheter inte alltid är tillgängligt för att fullt ut stödja nämndens behov av tidig riskidentifiering och effektiv avtalsuppföljning. Detta understryker behovet av att hitta effektivare former för myndighetssamverkan och informationsdelning, i syfte att stärka det förebyggande arbetet och möjliggöra mer träffsäkra uppföljningsinsatser.

Ett annat område som behöver stärkas är uppföljning av ideella föreningar, särskilt mot bakgrund av flera planerade reserverade upphandlingar som förväntas generera avtal med dessa aktörer. Ideella föreningar kan i regel inte kontrolleras genom sedvanliga kreditinstitut, vilket medför behov av mer manuella och fördjupade granskningar av ekonomiska förhållanden, styrning samt faktisk verksamhet. Som en del av arbetet mot välfärdsbrott behöver nämnden också utveckla rutiner för avvikelshantering inom föreningsbidraget. Rutinen ska syfta till att konkretisera arbetsrutinerna vid misstanke om avvikelse från Socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar.

Socialnämnden bedömer i vissa delar att förstärkt resursförsörjning är en förutsättning för att nå långsiktigt hållbara effekter under perioden 2027–2029. Detta kan tillgodoses genom att stadsdelsnämnderna har tillräckliga resurser och kompetens för att på bästa sätt bidra i uppföljningarna, att nämndens medarbetare har rätt kompetens och vid behov kan behöva förstärkas och att effektiva arbetsformer upprättas med det nyinrättade teamet för välfärdsbrott på stadsledningskontoret.

Företagen inom personlig assistans räknas till ett av riskområdena för bidragsbrott och det finns fortsatt behov av att stötta stadsdelsnämnderna i deras arbete för att motverka detta. En arbetsgrupp med fokus på detta område finns därför etablerad sen 2025 med representation från alla stadsdelsnämnder. Nämnden bidrar även till att motverka brottslighet genom arbetet med tillstånd och tillsyn. Arbetet sker genom noggranna kontroller vid ansökan samt en

effektiv yttre och inre tillsyn. Fortsatt samverkan inom stadens olika delar av tillsyn och tillstånd är avgörande för att kunna motverka och förebygga brottslighet. Att detta arbete sammanhålls och finansieras är av yttersta vikt. Staden behöver även arbeta för att stärka skyddet mot möjliggörare och infiltration av den organiserade brottsligheten i stadens egen organisation och verksamheter.

Fortsatta utmaningar med att motverka kriminell ekonomi.

Systemexploaterande brottslighet genererar stabila intäkter som kan finansiera och möjliggöra annan organiserad brottslighet. I rapporten Svarta siffror – en ESO-rapport om den kriminella ekonomins omfattning (2026:1) bedöms därför att administrativa och tillsynsbaserade åtgärder, såsom sanktionsavgifter och tillståndsbegränsningar ofta är mer kostnadseffektiva än straffrättsliga processer. För detta krävs riskbaserade arbetssätt som tidigt identifierar tecken på infiltration, exempelvis komplexa ägarstrukturer och återkommande ekonomiska oegentligheter.

Nämndens slutsats är att kommunens arbete med serveringstillstånd, tobakstillstånd och tillsyn och har en brottsförebyggande funktion. Riskbaserad lämplighetsprövning, kontinuerlig tillsyn samt uppföljning av ägar- och kontrollförhållanden är avgörande för att motverka att serveringsverksamheter används för svartarbete, skatteundandragande eller som fasader för annan organiserad brottslighet. Administrativa åtgärder, såsom villkor, varningar och återkallelser av serveringstillstånd, bör därför användas konsekvent som komplement till straffrättsliga insatser. Nämnden behöver även fortsätta stärka samverkan med andra aktörer samt använda de verktyg som lagstiftningen ger oss.

Ny lagstiftning gällande serveringstillstånd påverkar nämndens verksamhet

Regeringen har för avsikt att under 2026 lägga på riksdagens bord ett förslag på ny lagstiftning gällande serveringstillstånd. I korthet innebär förslagen att det krav på matservering (och därmed tillhörande lokaler) för serveringstillstånd som finns i alkohollagen slopas. Detta förslag var inte känt eller aviserat sedan tidigare, då grunden för förslaget inte utgår ifrån direktiv från regeringen, utan är ett förslag från Förenklingsrådet inom Tillväxtverket. Att det bereddes nya bestämmelser i alkohollagen var därför inte känt förrän förslagen remitterades i november 2025.

Om lagen träder i kraft kommer det sannolikt innebära att utbudet av serveringsställen kommer att öka. Kretsen av verksamheter som kan beviljas serveringstillstånd kommer, om förslaget går igenom, att öka. Detta medför en ökad konkurrens om gästerna för de serveringsställen som finns. Nämnden bedömer därför att Stockholm kommer få ett ökat antal serveringsställen inledningsvis, innan utbudet anpassas till efterfrågan. Det innebär även att antalet tillsynsobjekt kommer att öka, och att tillsynsorganisationen eventuellt behöver utökas.

Eftersom lagstiftningsförslaget remitterades för första gången i november 2025, och remisstiden var satt till 20 januari 2026 samt att bestämmelserna föreslås träda i kraft redan vid halvårsskiftet 2026 kommer nämnden ha begränsad tid att göra nödvändiga förberedelser, såsom att rekrytera medarbetare och anpassa arbetssätt. De övergångsbestämmelser som föreslås innebär att tidpunkten för prövning blir avgörande för vilket regelverk som gäller.

Prövas ansökan före den 1 juli 2026 tillämpas de nuvarande reglerna med krav på mat, kök och lokal. Prövas ansökan efter den 1 juli tillämpas den nya reglerna utan krav på kök, mat och lokal.

Om det slopade köks- och matkravet beslutas av riksdagen kan det komma att innebära att många nya verksamhetstyper ansöker om serveringstillstånd. Det kommer även att innebära försämrade möjligheter till kontroll av verksamheter, samt ändrade ekonomiska förutsättningar vilket beskrivs närmare under rubrik 4.1. Nämnden ser även ett behov för staden att uppdatera riktlinjerna för serveringstillstånd, i det fall lagen träder i kraft.

3.8 Ledning och administration

Attraktiv arbetsgivare och kompetensförsörjning

Nämnden fortsätter att stärka rekryterings- och introduktionsprocessen för att vara en attraktiv arbetsgivare och möta framtida utmaningar. Nämndens arbetssätt för kompetensförsörjning bygger på Sveriges kommuner och regioners nio strategier samt stadens UBARIA (utveckla, behålla, attrahera, rekrytera, introducera och avveckla).

Se även bilaga 5 Kompetensförsörjningsplan 2027 - 2029.

Övriga arbetsgivarfrågor

Hot och våld mot socialtjänsten är ett pågående problem, både inom staden och i andra kommuner. Medarbetare behöver även fortsatt och möjligt utökat stöd och skydd vid hantering av komplexa och hotfulla ärenden. Med förslag om mer repressiva inslag och ökat tvång i socialtjänstens arbete och minskad norm inom försörjningsstödet finns även risk för än mer hot och våld. Det finns en viss oro för hur detta kan komma att påverka chefer och medarbetare vid framtida rekrytering inom socialtjänstens område liksom inom nämndens arbete med tillstånd och tillsyn.

Trygga heltidsanställningar, rimliga arbetsscheman och en tillräcklig grundbemanning är nödvändigt för att kunna erbjuda hög kvalitet i stadens välfärdsverksamheter. En bra arbetsmiljö säkras i god samverkan mellan chefer, medarbetare, skyddsombud och fackliga organisationer.

Stadens ramverk som delvis möjliggör att arbeta hemifrån är viktig för att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare och för att stödja kompetensförsörjningen. Ramverket ställer krav på ett tydligt medarbetarskap och ledarskap som fortlöpande måste följas upp för att säkerställa att nämndens verksamheter fortsatt har stockholmarnas fokus och att tjänster och service levereras med hög kvalitet.

Informationssäkerhet och dataskydd

Från 2026 gäller cybersäkerhetslagen och den kompletterande cybersäkerhetsförordningen i Sverige. Lagstiftningen som är en tillämpning av EU-direktivet NIS2 syftar till att säkerställa en hög nivå av cybersäkerhet, som en följd av den ökade digitaliseringen, cyberhot, och det säkerhetspolitiska läget. Cybersäkerhetslagen ställer tydligare krav på bland annat riskanalyser, kontinuitetshantering, incidenthantering, samt tekniska, driftsrelaterade och organisatoriska säkerhetsåtgärder. Krav ställs också på att ledningen utbildas om

säkerhetsåtgärder. Sanktionsavgifterna är höga ifall kraven inte efterlevs.

Under 2026 börjar även de flesta delar av AI-förordningen att gälla. Förordningen reglerar utveckling och användning av AI inom EU. Precis som i cybersäkerhetslagen läggs stor tonvikt på ett riskbaserat förhållningssätt. Nämnden bedömer för sin del att mer resurser och stöd kommer att behövas för att säkerställa god informationssäkerhet och regelefterlevnad.

3.9 Stöd till utomstående organisationer

SHIS bostäder

I enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag för SHIS Bostäder, stadens bostadssociala resurs, erhålles årligen ett anslag för verksamheten, dels för den bostadssociala verksamheten, dels för nyanlända. Anslaget administreras av socialnämnden och utgör ersättning för drift och sociala merkostnader förknippade med det bostadssociala åtagandet och uppdraget gällande nyanlända. För att leva upp till intentionerna med det anslag som erhålls för att bedriva bostadssocial verksamhet behöver det bostadssociala uppdraget tydliggöras ytterligare för att motsvara de behov som finns hos stadsdelsnämnderna som framkommer i olika granskningar och rapporter, samtidigt behöver det ske inom ramen för det befintliga uppdraget. Exempelvis kan detta ske genom att utreda förutsättningar för att skapa samverkansöverenskommelser med remitterande stadsdelsnämnder och genom att möjliggöra för en enklare handläggning hos socialtjänsten.

För att ytterligare möta behoven av genomgångsbostäder för personer som står utanför ordinarie bostadsmarknad bör SHIS utveckla sitt samarbete med privata stiftelser och fastighetsägare. Exempelvis skulle ett sådant samarbete kunna möjliggöra för våldsutsatta att få ett stadigvarande boende genom att tillämpa samma modell som i dagsläget används för personer över 66 år.

Stöd till ideella organisationer

Nämnden beviljar föreningsstöd till ett hundratal ideella organisationer som bedriver verksamhet för socialtjänstens målgrupper. Föreningsbidraget syftar till att gå till föreningar som genom sin verksamhet utgör ett komplement till socialtjänstens insatser.

Samverkan mellan civilsamhället och socialnämnden sker idag på många olika sätt men det finns ett behov av ökat fokus på tätare samverkan i syfte att bidra till sänkta trösklar och öka möjligheterna till att lotsa personer i utsatthet rätt. För att stärka samverkan och förtydliga när och hur nämnden och civilsamhället kan och bör samverka ser nämnden behov av att vägledning kring lämpliga arbetsformer tas fram.

4. Sammanfattande ekonomisk analys

4.1 Drift

Socialnämndens underlag till budget för 2027–2029 är baserad på kommunfullmäktiges budget för 2026.

Nämndens ekonomiska förutsättningar under planperioden kommer att påverkas av hur

omvärlden och stadens ekonomi utvecklas, med eventuella effekter av nya flyktingströmmar, inflation, arbetslöshet och räntor som kan innebära ökade kostnader för försörjningsstöd, löner, lokaler, livsmedel med mera. Planeringsförutsättningarna är osäkra. Utifrån budgeterad kostnadsnivå 2026 beräknas nämnden under planperioden ha kostnadsökningar främst för personal och lokaler på cirka 40–45 mnkr per år.

Identifierade områden som kan innebära ökade kostnader och/eller behov av budgetanslag för nämnden och socialtjänsten är:

Socialnämndens verksamheter

Utbyggnad av LSS-bostäder

Enligt nuvarande bedömning beräknas det utökade uppdraget gällande utbyggnad och färdigställande av nya bostäder med särskild service både inom LSS och inom SoL innebära ökade kostnader för socialnämnden för personal och projektering. *Se även avsnitt 3.2.*

Central placeringsfunktion för barn och unga

Under förberedelser för att starta upp den nya verksamheten har ett utökat behov av att hantera samtliga placeringar oavsett regi och avtalsform framkommit. När behov av placering uppkommer ska alltid sökning först göras i egenregi, därefter upphandlad verksamhet och i sista hand utanför avtal. Först vid en sådan enhetlig process för dessa placeringar så kommer en effektiv hantering kunna säkerställas. När samtliga placeringsärenden räknas in rör det sig om cirka 2 000 unika individer som resulterat i 3 500 placeringsärenden (år 2024). För att den centrala placeringsfunktionen ska kunna omfatta samtliga placeringar av barn och unga ser nämnden ett behov av ökad budgetram..

Område tillstånd och tillsyn av alkohol och tobak

För arbetet med att pröva ansökningar och genomföra tillsyn tar nämnden ut avgifter. Avgifterna är dels för den prövning som görs, dels för den tillsyn som görs.

Om lagstiftningen förändras såsom beskrivits under avsnitt 3.7 och andra typer av verksamheter ansöker om, och beviljas serveringstillstånd, kan intäkterna från avgifter ändras. En del av områdets intäkter är beräknade utifrån omsättning, ju högre omsättning, desto högre avgifter. Om fler mindre verksamheter med lägre omsättning tar marknadsandelar av de större aktörerna kan det komma att innebära minskade intäkter till nämnden samtidigt som arbetsmängden ökar genom fler ansökningar och omfattande utredningar. Samtidigt väntas den nya lagstiftningen leda till behov av utökad bemanning för att möta inflödet av nya ärenden. Bedömningen är dock i nuläget att ökningen av antal ärenden och tillsynsobjekt möts av ökade intäkter.

Område nyanlända

Den ekonomiska utvecklingen under planperioden påverkas av mottagandet av nyanlända. Osäkerheten är stor och beror både på omvärldsutvecklingen och på nationella beslut. Utvecklingen av kriget i Ukraina, framtida ställningstaganden kring EU:s massflyktsdirektiv samt implementeringen av ny lagstiftning om mottagande och bosättning kan få betydande konsekvenser.

Ett ökat mottagande innebär behov av fler bostäder, fler insatser från nämndens verksamheter samt ökade utgifter för ekonomiskt bistånd medan ett minskat mottagande innebär att boenden avvecklas och personalstyrka anpassas. Både ett ökat och minskat mottagande är kostnadsdrivande.

Nämnden följer därför utvecklingen löpande för att vid behov kunna anpassa beredskapen och möta förändrade behov av lokaler och insatser.

Det minskade mottagandet av nyanlända har stor påverkan på uppdraget för nyanlända inom SHIS bostäder. Antalet vakanta lägenheter kommer successivt att öka under planperioden vilket kommer innebära ökade kostnader för tomgångshyror. En utredning kring avveckling eller alternativ användning av dessa fastigheter pågår i samverkan med berörda aktörer.

Krisberedskap och civilt försvar

Under planperioden kan det behövas resurser kopplat till beredskap i nämndens verksamheter och nya eller utökade uppdrag inom ramen för en stadsövergripande samverkan.

Område social beredskap

Socialjouren bedömer ett behov av utökad bemanning. Skälen är ett högre ärendetryck, ett större inflöde av komplexa ärenden och fler hembesök och ärenden utanför kontoret.

Därutöver har kontakterna och ärendena initierade av Polismyndigheten ökat, både kopplat till våldsärenden inom ramen för Islandsmodellen men även andra typer av ärenden. Samtidigt finns ett ökat tryck på arbetsledarjouren från stadens egna dygnet-runt-verksamheter och ett behov av mer stabil grundbemanning. Förstärkningsteamet bedömer ett behov av förstärkt bemanning utifrån en årlig ökning av förfrågningar från stadsdelsnämnderna.

Jour- och familjehem

Det råder fortsatt brist på jour- och familjehem. I samråd med stadsdelsnämnderna har socialnämnden påbörjat ett arbete med att ta fram en stadsövergripande rekryterings- och utredningsmodell för jour- och familjehem. Socialnämnden har i budget 2026 fått budgetmedel för ett pilotprojekt som genomförs tillsammans med sex stadsdelsnämnder.

Utveckling av en stadsövergripande operativ rekryteringsmodell samt utökad utredningsgrupp på socialnämnden så att all grundutredning av jour- och familjehem kan göras centralt samt stöd till alla familjer som tar emot ett barn eller en ungdom, bedöms innebära behov av ytterligare budgetmedel..

Serviceboende för äldre i hemlöshet

Antalet äldre personer i hemlöshet ökar. En del av personerna är utan skadligt bruk eller beroende, men har andra stödbehov. Socialnämnden ser ett behov av att utöka antalet platser för äldre och har i uppdrag att under 2026 förbereda ett boende för målgruppen. Ett nytt serviceboende för målgruppen skulle innebära att nämnden behöver ett budgetanslag.

Område hemlöshet

Område hemlöshet har ett ökat inflöde av klienter. Vid årets slut 2025 var det 80 stycken fler klienter än slutet av 2024. Det är det högsta antalet aktuella individer sedan 2017.

Försörjningsstöds- och vårdkostnaderna har ökat 2025 jämfört med 2024 och bedöms fortsätta öka.

För område hemlöshet får varje klient som blir aktuell stor påverkan på budgeten. Detta då de flesta har behov av ekonomiskt bistånd samt att alla klienter lever i hemlöshet, därmed blir det en dygnskostnad för boende för varje individ. Anledningen till ökningen av klienter är flera. Vissa kommer från anstalt där de dömts till straff så pass långa att de inte längre omfattas av tvåårsregeln i staden. Många kommer från andra kommuner och vissa kommer via stadens uppsökare eller via regionen då de varit inlagda inom vården.

Område hälso-och sjukvård

Område hälso- och sjukvård bedömer ett behov av utökad budgetram för nämnden med anledning av den utveckling som skett under de senaste åren samt de trender och behov som förutses framöver. Detta är nödvändigt för att kunna genomföra omställningen till God och nära vård samt säkerställa genomförandet av grunduppdraget i takt med ökade behov, fler boenden, dagliga verksamheter och ett ökat antal patienter. De tre senaste åren har antalet personer där staden har ett hälso- och sjukvårdsuppdrag ökat med 150-200 personer per år.

LSS-kollo

Inför 2027 bedöms kostnaderna för LSS-kollo öka. Det gäller främst ökade hyreskostnader för kollogårdarna samt ökad ersättning till entreprenader.

Nya hyresavtal behöver tecknas från och med 2027 och hyresvärden har aviserat om kommande hyreshöjningar. Vid upphandling av kolloverksamhet har det funnits utmaningar med att få anbud för samtliga kollogårdar. För att kunna möta efterfrågan på LSS-kollo har nämnden från och med 2026 utökat driften av LSS-kollo i egen regi med en kollogård. Från och med 2027 höjs ersättningen för LSS-kollo med 30 procent, vilket innebär en ökad kostnad för staden.. Om ytterligare kollogårdar ska drivas i egen regi framöver behövs en översyn av antal platser, organisation och kostnader.

Område öppenvård

Insatsen CPP (Coping Power Program) erbjuds idag inom ramen för ett projekt med finansiering från Brottsförebyggande rådet men saknar finansiering framåt om den ska ingå i det ordinarie utbudet. Utifrån utfallet av projektet, som följs upp av Karolinska Institutet, kommer nämnden ta ställning till införande av modellen i det ordinarie utbudet. Ett införande av CPP kommer att innebära behov av förstärkt budgetanslag. *Se även avsnitt 3.1.*

Stadsövergripande socialtjänst

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen innebär ett omfattande arbete med omställning mot en kunskapsbaserad socialtjänst, med fokus på tillgänglighet och tidiga insatser utan föregående behovsprövning. De ekonomiska effekterna av omställningen kommer inte att få genomslag under de tre och ett halvt år som den ekonomiska överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner och regioner omfattar. Nämnden gör bedömningen att de statliga medel som tillskjuts för den ambitionshöjning som lagen innebär inte förväntas täcka behoven och

faktiska kostnadsökningar efter 2028. Då fokus på målgrupper tonas ned i lagstiftningen behöver stadens fördelningssystem av medel till socialtjänstens områden och äldreomsorg ses över. Under planperioden behöver staden göra beräkningar och konsekvensbeskrivningar utifrån scenariot att ytterligare statliga medel inte tillskjuts efter 2028.

Det utökade ansvar för brottsförebyggande arbete som följer av den nya lagen kan innebära ökade kostnader för stadsdelsnämnderna och socialnämnden. Kostnadsökningarna kan bland annat bero på behov av fler medarbetare, ökat antal ansökta insatser utveckling och implementering av kunskapsbaserade insatser. I nuläget finns statsbidrag som stöder detta arbete, och de väntas finnas kvar till och med 2028, därefter behöver finansiering för det fortsatta arbetet säkras.

Medel för utveckling av sociala system och digitalisering

I årsredovisningsärendet 2021 tilldelades kommunstyrelsen finansiering om 300 mnkr för att säkerställa framtida behov av system och egenutvecklade applikationer i förvaltningsobjekt Sociala system för 2022–2027, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande dnr KS 2022/121. Förslag till fördelning av nämnda medel beslutades på kommunfullmäktige den 8 maj 2023, där socialnämnden tilldelades finansiering om 100 mnkr för att utifrån verksamhetens behov utveckla processer och systemstöd avseende grundläggande funktionsförbättringar, resurshantering, digitala kanaler samt övergång till digital huvudakt och ökad analysförmåga. De fördelade medlen avser utveckling av objekt Sociala system, vilket innebär att även då medlen är fördelade på olika nämnder avser de både socialtjänst och äldreomsorg. Det innebär att respektive nämnds tilldelade medel kommer finansiera utveckling för både socialtjänst och äldreomsorg.

Den digitala omställningen kan till viss del hanteras med befintliga medel, förutsatt att en del av de utvecklingsmedel som avsatts för Sociala system kan användas för insatser som gynnar socialtjänstens och äldreomsorgens digitalisering som helhet. Detta skulle avsevärt förbättra möjligheterna till ett helhetsperspektiv med stockholmarnas fokus, samtidigt som det fortsatt gynnar arbetet med Sociala system.

Utvecklingsarbetet utifrån tilldelade medel pågår med god framdrift inom kommunstyrelsen, äldrenämnden och socialnämnden i nära samarbete med varandra. Komplexiteten och omfattningen har medfört att socialnämnden inte kunnat utveckla enligt tänkt omfattning och därmed har inte tilldelade medel förbrukats i förväntad takt. Av dessa skäl föreslås i tjänsteutlåtande dnr KS 2025/1604 förlängning, om disponering samt kompletteringar av tidigare beslutad finansiering. Av de medel som beviljats till socialnämnden föreslås 40 mnkr om disponeras till kommunstyrelsen eftersom merparten av socialnämndens utveckling inväntar den tekniska förnyelsen som kommunstyrelsen genomför. Socialnämnden har till och med 2025 haft kostnader på ca 10 mnkr och föreslås få disponera kvarvarande medel, ca 50 mnkr till och med 2029.

Den långsiktiga finansieringen kring kraftsamlingen kommer att utredas under 2026. Bland annat behöver de digitala lösningar, förändrade arbetssätt och nya kompetenser som nämnden investerar i med hjälp av utvecklingsmedel, planeras in långsiktigt så att finansiering är garanterad även efter att utvecklingsmedlen löpt ut. En långsiktigt hållbar finansieringsmodell

ska utformas och klargöra hur olika finansieringskällor kan användas på ett klokt sätt, till exempel omställningsmedel för ny socialtjänstlag.

Utvecklingsarbetet är långsiktigt och kommer successivt innebära ökade kostnader för staden utifrån förvaltningskostnader avseende de nyutvecklade digitala funktionerna. Det är dock viktigt att se dessa kostnader i relation till förbättrad arbetsmiljö inom socialtjänsten, enklare kontaktvägar och en kunskapsbaserad socialtjänst som möter klienter och brukare med rätt insatser.

Skolsamordnare för placerade barn och unga

En implementering av skolsamordnare för placerade barn och unga enligt nuvarande avgränsning, det vill säga HVB, inklusive SiS, behandlingsfamilj, skyddat boende för ungdomar och stödboende, kostar 14,5 mnkr per år. Om alla placeringsformer inkluderas, utom de familjehem som har stöd från Skolfam, innebär det ett behov av ökat budgetanslag. Utbildningsnämndens roll är mycket viktig för att arbetet som skolsamordnare ska vara genomförbart.

Sammanhållen skolsocial stödkedja

För att det ska vara möjligt att skapa en sammanhållen skolsocial stödkedja i hela staden på sikt, där både nuvarande SST och SST plus ingår, behövs fortsatt finansiering av tjänster som kan arbeta dedikerat med målgruppen, åtminstone i en uppstarts- och implementeringsfas på två till tre år. Om samtliga stadsdelsnämnder i staden ska kunna erbjuda en sammanhållen skolsocial stödkedja för elever i årskurs F-9, behövs ett budgetanslag till stadsdelsnämnder och grundskoleområden under en period av två till fyra år för att komplettera befintliga resurser.

Stärkt ansvar för kunskapsbaserad socialtjänst och yrkesresan

För att kunna möta behovet av socialtjänstens samlade kompetensutvecklingsbehov och bidra till en kunskapsbaserad socialtjänst, där socialnämnden bedöms behöva ta ett större ansvar, krävs viss resursförstärkning. Om staden kommer att fatta beslut om att ingå i Yrkesresan från 2027 tillkommer en årlig kostnad. Utöver det tillkommer behov av central lokal att genomföra utbildningar i, kommunikation, administration och ledning av arbetet, både under uppstart och sen i förvaltning. Utöver detta bedöms arbetet med en samlad kompetensmodell kräva viss resursförstärkning. *Se även avsnitt 1.6.*

4.2 Investeringar

Nämnden har för 2025 en investeringsbudget på 2 mnkr för maskiner och inventarier. Bedömningen för planperioden 2027–2029 är ett investeringsbehov på cirka 2 mnkr per år för möbler och inventarier.

För åren 2019–2023 har nämnden erhållit medel för klimatinvesteringar på totalt 19 mnkr. Medlen har använts till utbyte av LED-belysning i nämndens verksamhetslokaler. Det innebär avskrivnings- och räntekostnader för klimatinvesteringar med totalt cirka 5,5 mnkr under planperioden. I och med att nämnden inte kan söka budgetmedel för dessa ökade avskrivnings- och räntekostnader, är den fortsatta investeringstakten för utbyte av LED-belysning anpassad därefter.

4.3 Verksamhetsprojekt

Se beskrivning om utveckling av sociala system under avsnitt 4.1.

4.4 Medfinansieringsprojekt

4.5 Finansiering genom externa bidrag

Socialnämnden hanterar ett stort antal statsbidrag inom socialtjänstens område. Under 2025 uppgick dessa till totalt drygt 222 mnkr, fördelade på 16 olika statsbidrag och statliga stimulansmedel. Under 2026 beräknas summan bli ännu högre.

Det största statsbidraget avser omställningen till den nya socialtjänstlagen och uppgår till cirka 170 mnkr för Stockholms stad år 2026. Detta bidrag, liksom statsbidrag för att stärka det brottsförebyggande arbetet kopplat till socialtjänstens utökade ansvar (cirka 24 mnkr 2026), samt statsbidrag för psykisk hälsa och suicidprevention (ca 28 mnkr), förväntas återkomma även under åren 2027–2028.

Från 2026 har äldreomsorgslyftet, som skapat förutsättningar för att höja kompetensen inom äldreomsorgen sedan 2020, utvidgats till att också omfatta funktionshinderområdet. Satsningen är avgränsad till att omfatta kompetensutveckling för medarbetare inom grupp- och servicebostäder inom LSS. Motsvarande satsning har redan gjorts i staden med centrala kompetensmedel, dock för en bredare målgrupp men enbart inom stadens egna regi, och denna satsning fortgår. När staten nu går in med finansiering behöver den också komma stadsdelsnämnderna och privata utförare till del. Hur medlen ska nyttjas planeras tillsammans med kommunstyrelsen och äldreområdet som redan har en hel del av medlen intecknade sedan föregående år. För 2026 kommer ca 15 mnkr att utgå till funktionshinderområdet och andelen som ska gå till funktionshinderområdet i relation till äldreområdet kan komma att öka under planperioden. Sammanlagt har staden beviljats 119 mnkr och motsvarande summa kommer sannolikt att utgå även för 2027. För övriga statsbidrag råder större osäkerhet kring framtida finansiering.

Statsbidragen fördelas i huvudsak till stadsdelsnämnderna i dialog med stadsledningskontoret och berörda nämnder. En mindre del används inom socialnämnden och andra facknämnder. Vissa av nämndens egna verksamheter och utvecklingsprojekt finansieras också helt eller delvis med externa medel, såsom statsbidrag eller fondmedel.

I februari 2026 inleds ett treårigt projekt med delfinansiering från Europeiska socialfonden (ESF). Projektet drivs gemensamt av socialnämnden och äldreområdet och syftar till att stärka kompetensen hos chefer och medarbetare inom socialtjänsten för att på så sätt förbättra stödet till stadens invånare. Projektet baseras på en förstudie som identifierat framtida kompetensbehov kopplade till den nya socialtjänstlagen. Den totala budgeten uppgår till 26,1 mnkr, varav 14,2 mnkr finansieras av ESF.

Mot bakgrund av de omfattande statsbidrag som redan finns samt det nyligen startade ESF-projektet bedömer nämnden att det i nuläget varken finns ett större behov av, eller kapacitet för att ta emot, ytterligare extern finansiering under de närmaste åren. Däremot finns ett behov av att på längre sikt analysera hur socialtjänstens finansiering ska säkerställas, särskilt med

tanke på ett möjligt minskat inflöde av extern finansiering från och med 2028–2029. Detta arbete behöver ske i samråd med stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret.

Nämnden behöver även utveckla en tydligare struktur för att identifiera långsiktiga utvecklingsbehov inom de egna verksamheterna och inom stadens socialtjänst, samt koppla dessa behov till möjliga externa finansieringskällor på längre sikt.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Sammanfattning

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnds lokalplanering där nämndens kort- och långsiktiga lokalbehov och planerade lokalförändringar presenteras. Nämndernas lokalförsörjningsplaner aggregeras till stadens övergripande lokalresursplan som årligen föreläggs kommunstyrelsen.

Boende- och behandlingsverksamheter innehar större delen av nämndens lokalbestånd som förhyrs och då främst genom Micasa Fastigheter i Stockholm AB. Utöver boende- och behandlingslokaler förhyr nämnden även en mängd kontors- och konferenslokaler. Lokalkostnaderna är näst efter personalkostnader de största inom nämnden.

Nämnden arbetar kontinuerligt med att se över innehav och användning av lokaler. Socialnämnden ska ha effektiva lokaler till bästa möjliga kostnad. Det innebär att alla verksamheter ska ha funktionella och ändamålsenliga lokaler givet de ekonomiska förutsättningarna på kort och lång sikt. Detta kräver en god planering och samordning inom nämnden under planperioden. Som stöd i arbetet anlitas ofta servicenämndens lokalplanering vad gäller hyresförhandling, sökandet efter nya lokaler samt lokalanpassningar.

Under planperioden minskar behovet av boenden för nyanlända kraftigt utifrån omvärldsfaktorer och politisk inriktning på riksnivå. Vidare sker det en utveckling inom andra boendeformer där ambitionen är att minska andelen boendeplatser för akuta insatser och i stället erbjuda platser med en mer långsiktig inriktning för de boende där målgruppen är personer i hemlöshet. Under perioden fortsätter arbetet med att se över formerna för en boendeplanering för de målgrupper där det i dag saknas, till exempel hemlösa i behov av olika boendeformer. Vidare finns också ambitionen att ta fram ett funktionsprogram för dessa boendeformer innehållande utformning av lokaler och inredning samt mer robusta och säkra boenden.

En effektiv lokalförsörjning innebär att:

- fortsätta arbetet med att se över lokalutnyttjandet och hitta samordningsvinster mellan verksamheter, till exempel att gemensamt kunna använda möteslokaler och hitta nya sätt att använda och utrusta arbetsplatser
- fortsätta att samarbeta med närliggande nämnder för att dela konferensytor och matsal och låna ut publika lokaler till andra organisationer och företag utanför ordinarie arbetstider
- ha regelbundna avstämningar med alla verksamheter som har lokaler för att säkerställa att nämnden kontinuerligt har effektiva lokaler i gott skick och som svarar mot

nämndens behov.

5.2 Planeringsförutsättningar

Migrationen till Sverige har minskat betydligt under de senaste åren. Nämnden följer noggrant utvecklingen i världen, massflyktsdirektivet och förslagen i mottagandeutredningen för att snabbt kunna möta nya eller förändrade behov av lokaler inom detta område. I dagsläget har merparten av lokaler för nyanlända avvecklats då antalet nyanlända minskat, men behoven kan snabbt förändras utifrån rådande världsläge.

För att sänka trösklar för hushåll med svag ställning på bostadsmarknaden och för de grupper staden har ett särskilt ansvar för ska nämnden tillsammans med SHIS Bostäder utreda och föreslå åtgärder för att öka den geografiska spridningen av sociala kontrakt och SHIS-bostäder.

För att bättre kunna prognostisera behoven av lokaler för vård och omsorg på lång sikt, har nämnden påbörjat arbetet med att skapa en boendepplan rörande insatser för vuxna hemlösa och hem för vård och boende för barn och ungdom. Planen är också att ta fram funktionsprogram för olika boendeformer och målgrupper där detta idag saknas. Planen och programmen ska vara verktyg som ligger till grund för att på ett strategiskt sätt planera och etablera lokaler för vård och omsorg inom boende och behandling och då främst i samarbete med de kommunala fastighetsbolagen. Det är också nödvändigt att framåt fortsätta att integrera frågor som rör avbrottsfri el, säker datakommunikation och kontinuitetsplanering i arbetet med lokalförsörjningen. Det har blivit allt viktigare att ha lokaler med möjlighet till reservkraft och ytor anpassade för att kunna skapa beredskapslager utifrån rådande världsläge.

Socialnämnden har en lokalgrupp som träffas kontinuerligt och där aktuella och kommande behov för samtliga lokaler i nämndens bestånd ses över gällande hyresnivåer, avtalsfrågor, renoveringsbehov, lokalanpassningar, nyanskaffningar och omstrukturering. Större lokalfrågor lyfts sedan för beslut till en grupp med avdelningschefer och ekonomichef.

Under planperioden fortsätter också arbetet med klimat- och miljöfrågor såsom utbyte av gammal belysning till mer energieffektiv där så behövs, källsortering av avfall, återbruk av möbler samt bra miljöval av lokalutrustning och byggmaterial. Vid ny- och ombyggnation är det av vikt att arbetet sker energieffektivt och med minimal negativ miljöpåverkan. Som exempel kan nämnas att välja självstängande blandare för dusch och handfat som kan minska vattenförbrukningen i våra boenden.

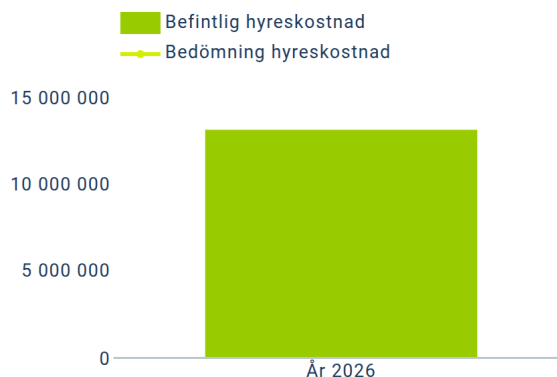
5.3 Hyreskostnadsutveckling

Den bedömda hyreskostnaden för innevarande år är 148,8 mnkr men kan snabbt stiga om socialnämnden till exempel återigen behöver etablera nya tillkommande boendepplatser för tillfälliga boenden för nyanlända flyktingar. Nya uppdrag såsom boendeformer i egen regi och förändrad inriktning för vissa målgrupper gör att behoven av lokaler för vård och boende förändras. Inom socialnämndens uppdrag gäller det att snabbt kunna agera eller reagera på omvärldsförändringar som påverkar behoven av lokaler för olika målgrupper. Under året avvecklas de sista lokalerna för tillfälliga boenden, vilket minskar lokalkostnaderna, men

sannolikt tillkommer andra lokaler för vård och boende i egen regi för barn och unga. Utvecklingen går också mot att skapa boenden för hemlösa av en mer långsiktig karaktär och därigenom minska behoven av akutboende.

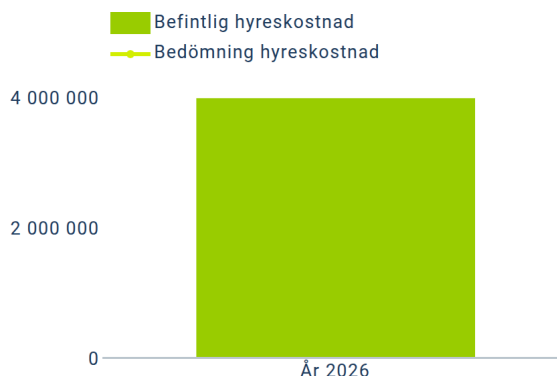
5.3.1 Administrativa lokaler

Befintlig hyreskostnad

13 068 983

5.3.2 Särskilda boenden för äldre

Befintlig hyreskostnad

3 969 852

5.4 Samverkan

För att genomföra olika uppdrag gällande lokaler samarbetar socialnämnden med stadsledningskontoret, andra nämnder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SHIS bostäder, stadens övriga fastighetsbolag, andra bolag och privata aktörer.

Socialnämnden har en konferensanläggning samt en matsal som nyttjas med Farsta stadsdelsnämnd. Detta är något som minskar dyra inhyrningar av externa lokaler och resandet vid utbildningar, planeringsdagar och konferenser. Nämnden är också positiv till att

konferensutrymmena ska kunna användas på andra tider än under arbetstid, till exempel för uthyrning eller upplåtelse till företag och ideella föreningar som har aktiviteter på kvällstid.

Under planperioden utreds också möjligheten till att etablera ytterligare lokaler i centralt läge för utbildningar, möten och konferens. Främst då för verksamheter som har behov av större mötesrum eller föreläsningssalar som det i dagsläget råder brist på. På sikt kan det innebära minskade kostnader för bokningar av externa konferens- och mötesrum, men ökade lokalkostnader för nämnden.

I de lokaler som nämndens verksamhet för hemlösa hyr, huserar flera verksamheter såsom uppsökarenheten, medborgarkontoret för hemlösa, socialrådgivning på nätet, avhopparverksamheten och dödsbesektionen. Sedan hösten 2010 samverkar socialnämnden också med Region Stockholm under namnet *Centrum för hemlösa*. För regionens räkning driver Capio en sjukvårdsmottagning i samma lokaler och där hemlösas samlade vårdbehov ska kunna tillgodoses.

Socialnämnden har samlat ett flertal verksamheter i lokaler på Medborgarplatsen. Även här hyrs ytor ut och samverkan sker med verksamheter från Region Stockholm och arbetsmarknadsnämnden. En samlokalisering av verksamheter ger också synergieffekter exempelvis i form av gemensamma kunskapsutbyten, konferensytor, reception, administrativt stöd och inköp.

Nämnden ser flera möjligheter och samordningsvinster i att på ett enklare sätt kunna nyttja stadens lokaler för större möten och utbildningar och på tider utöver ordinarie kontorstid. Det skulle dock kräva någon form av gemensam digital lösning eller plattform där tillgänglighet, kapacitet och eventuella taxor framgår.

Under planperioden fortsätter samverkan även med andra aktörer, till exempel ett utbyte med Göteborgs Stad kring boendeplanering och funktionsprogram för sociala boenden. Dessa kan vara verktyg för att i framtiden skapa mer ändamålsenliga och för målgruppen robusta boenden som håller över tid och där man till exempel bygger med målsättningen att minska riskerna för vattenskador och eldsvådor. Planen är även tänkt att fungera som ett strategiskt planeringsverktyg och kan användas för att gemensamt med Micasa Fastigheter i Stockholm AB bedöma behoven av befintliga lokaler nämnden hyr, upprustningen av dessa och nybyggnation av sociala bostäder och vård- och omsorgslokaler.

5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

5.5.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area	Kapacitet arbetsplatser	Hyreskostnad	Summering
Administrativa lokaler	Area 5 710		Befintlig hyreskostnad 13 068 983	Hyreskostnad/area 2 289

Inom administrativa lokaler ryms förvaltningskontoret i Farsta, en utbildningslokal som upplåts till Hemvärnet, ett beredskapslager som hyrs i samarbete med stadsledningskontoret

samt en mindre kontorslokal. Exklusive förråd och lager så är ytan för administrativa lokaler 5 276 kvm som nyttjas av 285 medarbetare samt Farsta stadsdelsförvaltning som har fri tillgång till gemensam matsal och konferensdel.

Nämnden har för närvarande drygt 400 kontrakt för lokaler och lägenheter. Cirka 80 procent av kontrakten avser lägenheter, exempelvis försöks- och träningslägenheter och 20 procent lokaler, men ytmässigt är förhållandet det omvända. Den totala inhyrda ytan är, enligt stadens fastighetssystem Lois (Lokaler I Staden), närmare 81 300 kvadratmeter varav lokaler utgör 61 100 kvm. Nämndens kostnader för inhyrningar av lokaler var under föregående år 148,4 mnkr. Av dessa utgör indexering av hyra cirka 3,6 mnkr.

Under året fortsätter arbetet med att avveckla lokaler för nyanlända vilket beräknas vara klart under hösten. Socialnämnden fortsätter också översynen av förvaltningskontorets ytor i Farsta i syfte att optimera och anpassa dessa efter de behov som inventerats så att alla medarbetare ska kunna se förvaltningskontoret som en gemensam kontorsyta som kan användas mer effektivt. I detta ingår också att se över och anpassa den gemensamma matsalen till ett ”coffice”, en hybrid-arbetsplats som ska fungera som både matsal, mötesrum och arbetsplats.

Under året och planperioden fortsätter arbetet med att etablera ytterligare boenden för barn och ungdomar i egen regi där socialnämnden är ansvarig för driften. Under året utreds också arbetet med att starta ytterligare ett boende för hemlösa med mer långsiktiga insatser i lägenheter vilket på sikt kan motverka behoven av rum för akutboende.

Behovet av boende i form av stödboenden, kollektivboenden och platser för vård- och omsorgsboenden är i stort oförändrat i jämförelse med föregående år.

Förändringar i lokalbeståndet under planperioden

Nämnden har i uppdrag att etablera ytterligare ett hem för vård och boende i samarbete med Statens Institutionsstyrelse (SIS) och med inriktning mot flickor som är i eller har anknytning till kriminalitet. Undersökning av lämpliga lokaler och kostnadsberäkning pågår.

Under året avvecklas de sista boendena för nyanlända, vilka är belägna i västerort och där Micasa Fastigheter är ägare. Detta minskar lokalkostnaderna på årsbasis med 2,0 mnkr.

Nämnden hyr idag en lokal i Årsta genom Stockholms hem. Den har fungerat som akutboende, natthärbärge och kontor, men är nu uppsagd och lämnas under våren vilket minskar kostnaderna med 0,7 mnkr per år.

Flera verksamheter som är samlokaliserade på Medborgarplatsen behöver nya lokaler från och med 2028. Ett sökande efter nya lämpliga lokaler påbörjas under våren 2026 där en fortsatt samlokalisering är en målsättning då det ger samordningsvinster och minskade kostnader gällande administrativa stödfunktioner som till exempel vaktmästare och reception.

Ett flertal av de lokaler som hyrs av Micasa Fastigheter för boende eller kontor har ett eftersatt underhållsbehov. Nämnden har en verksamhet om 2 400 kvm på Rosenlundsgatan som ska genomgå stambyte under 2028. Verksamheten måste därför evakueras till andra lokaler under en längre tid, vilket till viss del innebär ökade kostnader för hyror.

Ett boende beläget i Aspudden och ett boende i city ska totalrenoveras på grund av ålder och

eftersatt underhåll. Dessa behöver därför evakueras. Det kommer innebära ökade hyreskostnader för evakueringslokaler och tomgångshyror, men också en ny hyressättning för dessa lokaler när renoveringarna är färdigställda. Detta beräknas vara klart cirka 2029.

Under andra halvåret 2026 ska Socialnämnden i samråd med stadsdelsnämnderna överta ansvaret för att driva stadens fyra relationsvårdscentrum belägna i västra, sydöstra, sydvästra delarna av Stockholm samt i innerstaden. Den organisatoriska förändringen träder i kraft den 1 juli 2026 och innebär ökade lokalkostnader för socialnämnden, dock inte för staden totalt.

De sista boendena för nyanlända avvecklas under vår och höst, vilket innebär minskade lokalkostnader.

5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden)

Upprustning och renovering av befintliga lokaler kommer fortsatt vara ett fokusområde under första planeringsperioden och sker i samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB. Socialnämnden planerar att fortsätta inventera behovet av löpande underhåll i lokaler vilket minskar risken för större oförutsedda kostnader och kostsamma evakueringar. Ett gott underhåll, där lokalvård är en del, är grunden till att lokalbeståndet ska hålla en god standard.

Förtätningar i lokaler och samlokalisering av verksamheter är också åtgärder som syftar till att minska kostnaderna för lokaler. Socialnämnden har tillsammans med Micasa Fastigheter i Stockholm AB, som är den största fastighetsägaren inom våra lokaler, utökat samarbetet för att ha en samsyn kring kommande renoveringsbehov och har en underhållsplan för detta.

Miljö

I samband med nybyggnationer av lokaler läggs också en större vikt vid att hitta effektivare uppvärmningslösningar, alternativa energikällor och att nybyggnationen är hållbar miljö- och klimatmässigt. Vid nyproduktion bör byggnader utformas, projekteras och byggas för att ge låg energianvändning, en god inomhusmiljö vad gäller ljud, luftkvalitet, termiskt klimat och dagsljus. Nybyggnation ska ske med god kunskap om bra miljöval för de material som används. På det sättet kan byggnader också bli miljöcertifierade och ge en minskad klimatpåverkan. Under perioden fortsätter arbetet med att all verksamhet som hanterar livsmedel och övrigt avfall ska källsortera, minska matsvinn och utsläppen av växthusgaser där så är möjligt.

5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden)

Socialnämnden har i dagsläget inga planerade lokalförändringar under andra planeringsperioden men fortsätter arbetet med de prioriterade lokalfrågor som beskrivs under den första planperioden.

5.6 Boendeplanering för bostäder med särskild service SoL och LSS samt stödboende

5.6.1 Nuläge 31 januari 2026

Befintliga bostäder

I Stockholms stad finns 1382 lägenheter i bostad med särskild service LSS för vuxna, 203 lägenheter i bostad med särskild service SoL och 265 platser på stödboende inom valfrihetssystemet (LoV). För barn och unga i behov av bostad med särskild service LSS finns 65 platser i LoV. Underskottet är idag 759 platser för vilka stadsdelsnämnderna har tecknat individuella avtal med privata leverantörer utanför valfrihetssystemet. Av dessa rör 702 vuxna och 57 barn.

Pågående byggprojekt

För närvarande pågår 184 nybyggnadsprojekt, vilket motsvarar totalt 1 333 nya boendeplatser. En del av färdigställandet av dessa platser sträcker sig bortom den nuvarande planperioden. Under de kommande tre åren, 2026–2028, beräknas i genomsnitt 55 nya boendeplatser tillskapas årligen. För att möta det ökande behovet av bostäder med särskild service krävs en fortsatt hög planeringstakt.

5.6.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden)

Socialnämnden beställer årligen en långsiktig behovsprognos avseende särskilda boenden inom SoL och LSS. Prognosen visar att antalet vuxna i boende har ökat konstant sedan år 2014. Antalet insatser i särskilda boenden har ökat med cirka 19 procent de senaste 10 åren. Under hela prognosperioden tio år framåt förväntas antalet boendebeslut för vuxenboende LSS öka med 19 procent från dagens 1 987 till 2 368 år 2035. Prognosen för barn i behov av boende förväntas variera mellan 70–75 boende under prognosperioden. För boende SoL väntas små variationer och antalet beslut om insats förväntas uppgå till 293 år 2035. I prognosen för stödboende förväntas antalet boende uppgå till 345 personer år 2035.

Planering av byggprojekt

Mellan 2027 och 2034 finns totalt 114 aktiva projekt, vilket motsvarar 80 nya boendeplatser. Det rådande marknadsläget skapar dock en osäkerhet i genomförandet av dessa projekt. Under 2025 har exploateringskontoret genomfört ett prioriteringsarbete i syfte att se över stadens projektportfölj och utbyggnadstakt. Prioriteringsarbetet har medfört att projekt, i vilka socialnämnden varit involverad, har pausats på obestämd tid. Detta innebär att flertalet planerade boendeplatser i projekt avseende bostäder med särskild service eller bostäder med särskilt stöd tillfälligt har utgått ur planeringen. Mot denna bakgrund bedriver socialnämnden ett stadsövergripande arbete med att identifiera ersättningsprojekt. Parallellt förs dialog inom staden i syfte att tydliggöra hur rådande marknadsläge påverkar nämndens fortsatta planeringsförutsättningar.

För att snabbare tillgodose behovet av bostäder med särskild service och minska beroendet av nyproduktion pågår även ett aktivt arbete med att möjliggöra om- och tillbyggnadsprojekt

samt i högre utsträckning samordna avvecklingar inom verksamhetsområdet. Genom att utnyttja redan existerande fastigheter kan fler boendeplatser skapas inom en kortare tidsram och med större flexibilitet. Att få en mer komplett bild av befintligt bestånd och planerade ombyggnationer i dessa skulle också stärka boendeplaneringens förutsättningar att göra en mer träffsäker analys av framtida behov av dessa typer av bostäder.

Socialnämnden bör därför under 2026 utreda om beställaruppdraget kan utökas från att gälla endast nya bostäder och i större utsträckning även gälla för beställningar för om- och tillbyggnationer. För detta arbete krävs, utöver en konsekvensanalys, även en utökad kommunikation och samverkan mellan socialnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens bolag.

5.6.3 Sammanställning över gemensamma ärenden med stadsdelsnämnderna

Under 2025 beställdes totalt 12 nya boendeplatser i samband med genomförande ärenden i socialnämnden samt berörd stadsdelsnämnd (Diarienummer: SOF 2025/816). Planering finns om 48 nya platser i samband med genomförandeärende under 2026.

Utöver detta har ytterligare 42 boendeplatser beställts inom ramen för inriktningsärenden, vilket markerar starten på nya projekteringsskeden och en framåtrörelse i planerade projekt. (Diarienummer: SOF 2024/604, SOF 2024/699, SOF 2025/270, SOF 2024/698, SOF 2025/590).

5.6.4 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Behovet av bostäder med särskild service LSS och bostäder med särskilt stöd SoL förväntas öka under planeringsperioden. De utmaningar som en långsam utbyggnadstakt av bostäder innebär kommer att påverka bostadsförsörjningen negativt. Socialnämnden ser behov av att det påbörjade stadsövergripande arbetet för att tillgodose behovet av dessa bostäder kommer behöva fortgå under denna planeringsperiod.

5.7 Övrig information

6. Övriga redovisningar

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-04-08